

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 2016

81/2016

Julkisten alojen eläkelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään työansioiden perusteella määräytyvästä Kevan jäsenyhteisön, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevan eläketurvasta.

2 §

Eläketurvan toimeenpano

Tämän lain mukaisesta eläketurvasta huolehtii julkisoikeudellinen Keva-niminen eläkelaitos. Kevasta säädetään Kevasta annetussa laissa (66/2016).

3 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *palvelussuhteella* tämän lain piiriin kuuluvaa virka- tai työsuhdetta, perhe- ja omaishoitajan sopimussuhdetta Kevan jäsenyhteisöön, luottamustointa sekä toimeksianto- tai konsulttisopimussuhdetta tai vastaavaa muuta sovittua järjestelyä;
- 2) *työntekijällä* kaikkia lain soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä;
- 3) *julkisella työnantajalla* Kevan jäsenyhteisöä, valtiota, evankelis-luterilaista kirkon seurakuntaa, seurakuntayhtymää, tuomiokapitulia, kirkkohallitusta sekä Kansaneläkelaitosta;
- 4) *työeläkelaiilla* työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittuja lakeja ja eläkesääntöjä sekä muita niihin verrattavia säädöksiä, joissa määritellään työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoimintaan perustuva eläke;
- 5) *yksityisten alojen työeläkelaiilla* työntekijän eläkelakia ja mainitun lain 3 §:n 1 momentissa mainittuja lakeja;
- 6) *työeläkkeellä* työeläkelain mukaisia eläkkeitä;
- 7) *yksityisten alojen työeläkelaitoksella* yksityisten alojen työeläkelain mukaisesta eläketurvasta huolehtivaa eläkelaitosta;

8) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

9) *ansaitulla eläkkeellä* tässä laissa tarkoitettujen työansioden, päättyneen eläkkeelläoloajan ja 8 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen perusteella karttunutta eläkettä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta etuutta;

10) *ensisijaisella etuudella* 96 ja 97 §:ssä tarkoitettua etuutta, joka maksetaan työeläkkeen määrästä riippumatta täysimääräisesti ja vähennetään tämän lain mukaisesta etuudesta;

11) *tulevalla ajalla* sen vuoden alun, jona työkyvyttömyys alkaa, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä; jos työntekijän alinta vanhuuseläkeikää ei ole eläketapahtumahetkellä säädetty, eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää hänen omaa ikäluokkaansa lähimmälle ikäluokalle säädetyn alimman vanhuuseläkeiän;

12) *rahamäärillä* summia, jotka vastaavat työntekijän eläkelain 96, 97 ja 100 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004;

13) *edunjättäjällä* henkilöä, jonka jälkeen suoritetaan tämän lain mukaista perhe-eläkettä;

14) *edunsaajalla* henkilöä, jolla on oikeus saada tämän lain mukaista perhe-eläkettä;

15) *EU:n sosiaaliturvan perusasetuksella* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004 ja *EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksella* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 987/2009;

16) *EU- ja ETA-maalla* maata, jossa sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetusta tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71;

17) *sosiaaliturvasopimuksella* Suomea sitovaa kansainvälistä, sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta;

18) *teoreettisella eläkkeellä* laskennallista eläkettä, jota määrättäessä työeläkelakien alainen ja EU- ja ETA-maassa työskentely aika luetaan tämän lain mukaiseksi työskentelyajaksi;

19) *alimmalla vanhuuseläkeiällä* 10 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua työntekijän syntymävuoden perusteella määräytyvää vanhuuseläkeikää.

4 §

Lain soveltamisala

Tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluu julkiseen työnantajaan sekä eduskuntaan palvelussuhteessa oleva henkilö sekä eduskunnan oikeusasiamies ja eduskunnan apu-

laisoikeusasiamies. Lakia sovelletaan myös henkilöön, joka ei ole virka- tai työsuhteessa julkiseen työnantajaan, jos muussa laissa niin säädetään.

Eläketurvan piiriin kuuluvat myös:

- 1) perhehoitaja, joka on tehnyt Kevan jäsenyhteisön kanssa perhehoitolain (263/2015) 3 §:ssä tarkoitetun toimeksiantosopimuksen (*perhehoitaja*);
- 2) omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 2 §:n mukainen omaishoitaja;
- 3) julkisen työnantajan luottamushenkilö;
- 4) sellainen luonnollinen henkilö, joka toimimatta yrittäjänä, on tehnyt julkisen työnantajan kanssa toimeksianto- tai konsulttisolopimuksen tai sopinut vastaavasta muusta järjestelystä eikä tätä toimintaa harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä.

5 §

Lain soveltamisalan rajoitukset

Palvelussuhteesta karttuu eläkettä tämän lain mukaisesti. Tämä laki ei kuitenkaan koske:

- 1) palvelussuhdetta ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 17 vuotta;
- 2) palvelussuhdetta sen kalenterikuukauden jälkeen, jolloin vuonna 1957 tai sitä ennen syntynyt työntekijä täyttää 68 vuotta, vuosina 1958—1961 syntynyt työntekijä täyttää 69 vuotta ja vuonna 1962 ja sen jälkeen syntynyt työntekijä täyttää 70 vuotta;
- 3) palvelussuhdetta, jonka perusteella on oikeus eläkkeeseen muun lain nojalla; eikä
- 4) valtion palvelukseen Euroopan unionin, Euroopan talousalueen taikka Sveitsin alueen ulkopuolelle otetun muun kuin Suomen kansalaisen palvelusta.

Jos tulee epäselvyyttä siitä, sovelletaanko työntekijään tätä lakia, asian ratkaisee Keva työnantajan tai työntekijän hakemuksesta.

6 §

Eläkeoikeuden siirto Euroopan unioniin

Työntekijällä on oikeus siirtää tämän lain mukainen eläkeoikeutensa Euroopan unioniin siten kuin eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetussa laissa (165/1999) säädetään. Euroopan unioniin siirtyvään ja sieltä palautettavaan eläkeoikeuteen sovelletaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain säännöksiä siltä osin kuin kyseisessä laissa on tämän lain säännöksistä poikkeavia säännöksiä.

2 luku

Eläketurva

7 §

Eläketurvan lajit

Eläketurvaan kuuluvat tässä laissa säädetty peruseläketurva sekä kuntoutusetuudet. Eläketurvaan voi kuulua myös lisäeläketurva.

Kevan jäsenyhteisö ei voi järjestää eikä pitää voimassa palvelussuhteeseen perustuvaa peruseläketurvaa työntekijöilleen muutoin kuin tässä laissa säädetyllä tavalla.

8 §

Kevan järjestämä lisäeläketurva

Keva voi järjestää Kevan jäsenyhteisön työntekijöille peruseläketurvan lisäksi myös lisäeläketurvaa. Lisäeläketurvan järjestäminen on jäsenyhteisölle vapaaehtoista.

Kevan järjestämästä lisäeläketurvasta määrätään Kevan lisäeläkesäännössä. Lisäeläkesäännössä määrätään Kevan oikeudesta myöntää ylimääräinen eläke sekä työntekijän kuoltua suoritettava taloudellinen tuki. Lisäeläkesäännössä voidaan määrätä, että taloudellista tukea suoritetaan myös Kevan jäsenyhteisön palveluksessa olevan muun työeläkelain piiriin kuuluvan työntekijän jälkeen.

9 §

Muualta järjestettävä lisäeläketurva

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, Kevan jäsenyhteisö voi ottaa työntekijälleen tämän lain mukaisen eläketurvan lisäksi vapaamuotoisen eläkevakuutuksen tai myöntää hänelle yksittäistapauksessa ylimääräisen eläkkeen.

3 luku

Eläke- ja kuntoutusetuudet*Vanhuuseläke*

10 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Työntekijän alin vanhuuseläkeikä määräytyy hänen syntymävuotensa mukaan seuraavasti:

- 1) vuonna 1954 ja sitä ennen syntyneellä 63 vuotta;
- 2) vuonna 1955 syntyneellä 63 vuotta ja 3 kuukautta;
- 3) vuonna 1956 syntyneellä 63 vuotta ja 6 kuukautta;
- 4) vuonna 1957 syntyneellä 63 vuotta ja 9 kuukautta;
- 5) vuonna 1958 syntyneellä 64 vuotta;
- 6) vuonna 1959 syntyneellä 64 vuotta ja 3 kuukautta;
- 7) vuonna 1960 syntyneellä 64 vuotta ja 6 kuukautta;
- 8) vuonna 1961 syntyneellä 64 vuotta ja 9 kuukautta;
- 9) vuosina 1962—1964 syntyneellä 65 vuotta.

Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneen työntekijän alin vanhuuseläkeikä sopeutetaan eliniän muutokseen 95 §:n ja työntekijän eläkelain 83 §:n mukaisesti ja ikä vahvistetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella vuodelle, jona työntekijä täyttää 62 vuotta.

Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä palvelussuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

11 §

Vanhuuseläke varhennettuna samasta ajankohdasta muusta pohjoismaasta myönnetyn vanhuuseläkkeen kanssa

Sen estämättä, mitä 10 §:n 2 momentissa säädetään, työntekijälle voidaan hakemuksesta myöntää valtion palvelussuhteista karttunut vanhuuseläke aikaisintaan 60 vuoden iän

täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijällä on oikeus vanhuuseläkkeeseen ennen alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämistä Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä valtioiden eläkejärjestelmien mukaisen eläkeoikeuden sopeuttamisesta tehdyn sopimuksen (SopS 96/2002) perusteella. Tällöin eläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua.

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos vanhuuseläke alkaa työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaittu eläke.

Jos työntekijän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä karttunutta eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*).

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut palvelussuhteensa. Vanhuuseläke voidaan myöntää takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pitimältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

Jos työntekijä on kahdessa tai useammassa palvelussuhteessa ja hän päättää niistä jonkun tai jotkut jäädäkseen vanhuuseläkkeelle, hänelle myönnetään 1 momentin estämättä vanhuuseläkkeenä myös vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä jatkuvasta palveluksesta maksetuista työansioista karttunut eläke. Samoin menetellään, jos työntekijä päättää jonkin muun työeläkelain alaisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan jäädäkseen vanhuuseläkkeelle ja hänellä on ollut sen kanssa rinnakkainen muu palvelussuhde kuin virka- tai työsuhde.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ylärajan täytettyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

Edellä 10 ja 11 §:ssä tarkoitetun vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen maksetuista työansioista karttunut eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ikärajan täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Sama koskee 102 §:ssä tarkoitetun vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen maksetuista työansioista karttunutta eläkettä, joka perustuu valtion palvelukseen tai muuhun valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa (67/2016) tarkoitettuun palvelussuhteeseen.

Jos työntekijä on saanut osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 10 §:ssä säädetyt edellytykset ja lopettanut työeläkelakien mukaan vakuutetun pääasiallisen työnsä.

14 §

Vanhuuseläkkeen lakkauttaminen

Työntekijä voi hakea vanhuuseläkkeensä lakkauttamista, jos hänelle on myönnetty kuntoutustuki sellaisen määräaikaisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka on kuntoutustukea myönnettäessä arvioitu jatkuvan sen jälkeen, kun työntekijä täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä. Vanhuuseläkkeen lakkauttamista on haettava kuukauden kuluessa arvioidun työkyvyttömyyden päättymisestä ja vanhuuseläke lakkautetaan työkyvyttömyyden päättymiseen.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke

15 §

Oikeus osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle hänen syntymävuotensa mukaan määräytyvän alaikärajan täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Työntekijän osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja määräytyy seuraavasti:

- 1) vuonna 1963 ja sitä ennen syntyneellä alaikäraja on 61 vuotta;
- 2) vuonna 1964 syntyneellä alaikäraja on 62 vuotta;
- 3) vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneellä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja sopeutetaan eliniän muutokseen 95 §:n mukaisesti.

Työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen, jos hän eläkkeen alkaessa saa muuta omaan työskentelyynsä perustuvaa työeläkelakien mukaista etuutta taikka maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

16 §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrä

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena on eläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä työeläkelakien mukaan ansaittu eläke. Tämän lain mukaisen eläkeosuuden määrä on työntekijän hakemuksen mukaan 25 tai 50 prosenttia osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevasta tämän lain mukaisesta eläkkeestä.

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen eläkeosuudesta vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta tämän eläkeosuuden alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkua (*varhennusvähennys*).

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen eläkeosuutta korotetaan pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta tämän eläkeosuuden alkamisaikaa lykätään työntekijän alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkua myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*).

Jos osittainen varhennettu vanhuuseläke on myönnetty 25 prosentin suuruisena eläkkeenä ja työntekijä hakee toisen 25 prosentin myöntämistä, jälkimmäinen osuus lasketaan samasta 1 momentissa tarkoitettusta osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevasta eläkkeestä kuin ensin myönnetty osuus. Jos jälkimmäiseen osuuteen lasketaan varhennusvähennys tai lykkäyskorotus, se lasketaan jälkimmäisen osuuden alkamisajankohdan mukaan.

17 §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkaminen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta tai hakijan ilmoittamasta myöhemmästä ajankohdasta. Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä ei myönnetä takautuvasti.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä samoin kuin jälkimmäisen 25 prosentin osuuden myöntämistä on haettava alkavaksi samasta ajankohdasta kaikkien työeläkeläkien mukaan.

Eläkkeensaaja voi hakemuksesta peruuttaa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen kolmen kuukauden kuluessa sen myöntämistä koskevan päätöksen antamisesta. Keva poistaa peruutettua eläkettä koskevan päätöksen. Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä säädetään 137 §:ssä.

18 §

Vanhuuseläke ja sen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun työntekijälle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeen määrä muodostuu tällöin seuraavista osista:

- 1) osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä;
- 2) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaitusta, vielä myöntämättä olevasta tämän lain mukaisesta eläkeosuudesta; ja
- 3) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen ansaitusta tämän lain mukaisesta eläkkeestä.

Sen estämättä, mitä 10 §:ssä säädetään, jos työntekijälle myönnetään muun työeläkelain mukainen vanhuuseläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen, työntekijälle myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltäneen vuoden loppuun mennessä tämän lain mukaan ansaitusta eläkkeestä vielä myöntämättä oleva osuus.

Jos vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun eläkeosaan ja osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä ansaittuun eläkkeeseen lisätään lykkäyskorotus siten kuin 12 §:ssä säädetään.

19 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Jos osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä oleva työntekijä tulee työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi, työkyvyttömyyseläkkeen määrä lasketaan 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista eläkkeen osista, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen työkyvyttömyyden alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä sekä tulevan ajan eläkeosasta.

Jos työkyvyttömyyseläke myöhemmin lakkaa, sen maksaminen keskeytetään tai se jätetään lepäämään työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämistä annetun lain (738/2009) mukaan, osittainen varhennettu vanhuuseläke jatkuu aiemmin myönnetyn suuruisena.

20 §

Työuraeläkkeen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Työuraeläkkeen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen lasketaan 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista eläkkeen osista sekä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen työuraeläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Jos työuraeläke myöhemmin jätetään lepäämään 56 §:n mukaan, osittainen varhennettu vanhuuseläke jatkuu aiemmin myönnetyn suuruisena.

21 §

Työkyvyttömyyseläke, työuraeläke ja vanhuuseläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Jos osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saavalle työntekijälle myönnetään työkyvyttö-myyseläke, työuraeläke tai vanhuuseläke samalle ajalle, jolta on jo maksettu osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, osittainen varhennettu vanhuuseläke otetaan huomioon muun myönnettävän eläkkeen osasuorituksena.

Työeläkekuntoutus

22 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Työntekijällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

- 1) asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa sellaisen uhkan, että hän tulee työkyvyttömäksi 33 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla;
- 2) työntekijällä on työskentelystä saatuja vakuutettuja työansioita 88 §:ssä tarkoitettuna tulevan ajan tarkasteluaikana vähintään 25 133,40 euroa; ja
- 3) työntekijällä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, vakiintuminen työelämään sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti työntekijän terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus työntekijän eläkkeelle jäämistä.

Työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että työntekijälle lähivuosina ilman ammatillista kuntoutusta tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke tai osatyökyvyttömyyseläke, vaikka hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tulevan ajan tarkasteluaika määräytyy siten kuin työntekijä olisi tullut työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen tullessa vireille.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisen työntekijän kuntoutukseen, joka on 33 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työkyvytön. Tällöin tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut ansiot määräytyvät samoin kuin tulevan ajan ansiot hänen työkyvyttömyyseläkkeessään.

23 §

Ammatillisen kuntoutuksen sisältö ja kuntoutussuunnitelma

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan työkokeilua, työhön valmennusta, työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta ja tukea elinkeinotoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen. Työntekijälle voidaan korvata ammatillisesta kuntoutuksesta aiheutuvat ja kuntoutumista tukevat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Ennen ammatillisen kuntoutuksen käynnistämistä työntekijällä on oltava kuntoutussuunnitelma, jonka laatimista Keva voi tukea.

24 §

Korvaus työhön valmennuksessa sattuneesta tapaturmasta tai saadusta ammattitaudista

Sellaisessa 23 §:n 1 momentissa tarkoitettussa työ- ja koulutuskokeilussa valtiolla, työhön valmennuksessa ja työharjoittelussa, jossa kuntoutukseen osallistuva ei ole palvelussuhteessa valmennuksen järjestäjään, sattuneesta tapaturmasta tai saadusta ammattitaudista suoritetaan kuntoutettavalle korvaus valtion varoista soveltuvin osin samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturma- ja ammattitautilaisissa säädetään työtapaturmasta ja ammattitaudista suoritettavasta korvauksesta. Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista tämän pykälän nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena Valtiokonttori.

25 §

Ennakkopäätös oikeudesta kuntoutukseen

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttyvätkö työeläkekuntoutuksen saamisen edellytykset. Ennakkopäätös on Kevaa sitova, jos työntekijä toimittaa Kevälle kuntoutussuunnitelman yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

26 §

Kuntoutusraha

Työntekijällä on oikeus kuntoutusrahan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kokonaan tai osittain estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi.

Kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työeläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen tullessa vireille.

Jos työntekijä on jäänyt sairauslomalle palvelussuhteessa ollessaan ja kuntoutustarve oli olemassa jo sairausloman alkaessa, kuntoutusraha on kuitenkin yhtä suuri kuin niiden työeläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi sairausloman alkaessa.

27 §

Osakuntoutusraha

Jos työntekijä ansaitsee ammatillisen kuntoutuksen aikana enemmän kuin puolet vaikiintuneesta ansiostaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 26 §:ssä tarkoitettusta kuntoutusrahasta.

28 §

Työkyvyttömyyseläkkeen saajan kuntoutuskorotus

Jos työntekijä saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, hänellä ei ole oikeutta 26 §:n mukaiseen kuntoutusrahaan. Työkyvyttömyyseläkkeen saajalle maksetaan ammatillisen kuntoutuksen ajalta työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi kuntoutuskorotus. Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

Osatyökyvyttömyyseläke voidaan maksaa ammatillisen kuntoutuksen ajalta täytenä eläkkeenä ja siten korotettuna kuin 1 momentissa säädetään.

29 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Työntekijälle voidaan myöntää kuntoutusrahaa työkyvyttömyyseläkkeen suuruisena harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus voidaan myöntää myös 23 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Kuntoutusavustusta maksetaan enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden erikseen laskettuna kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusavustusta voidaan kuitenkin maksaa pidemmältäkin ajalta, jos se on kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua.

Kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle, joka on viimeksi ennen ammatillista kuntoutusta ollut Kevan jäsenyhteisön palveluksessa, voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

30 §

Kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen saajan kuntoutuskorotuksen lakkauttaminen

Kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle maksettava kuntoutuskorotus voidaan lakkauttaa, jos sen saaja kieltäytyy ammatillisesta kuntoutuksesta tai keskeyttää tällaisen kuntoutuksen ilman pätevää syytä.

Työntekijällä ei ole oikeutta ilman pätevää syytä työkyvyttömyyseläkkeeseen ennen kuin hänen oikeutensa työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt.

31 §

Kuntoutusta koskevat muut säännökset

Edellä 26 ja 28 §:ssä tarkoitettuihin kuntoutusrahaan ja kuntoutuskorotukseen sekä niiden saajaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta. Aiheettomasti maksettujen 22 §:ssä tarkoitettujen ammatillisen kuntoutuksen kustannusten korvausten takaisinperintään sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä.

Kuntoutusraha ja -korotus voidaan maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta. Sairausvakuutuslain mukainen ensisijaisuusaika ei vaikuta kuntoutusrahan alkamisaikaan. Kuntoutusraha-ajalta ei kartu eläkettä 81 §:n mukaisesti eikä kuntoutusetuuksia oteta perhe-eläkkeen perusteeksi.

Työkyvyttömyyseläke

32 §

Työkyvyttömyysetuudet

Työntekijällä on oikeus heikentyneen työkyvyn perusteella työkyvyttömyyseläkkeeseen alimman vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän täyttämiseen saakka, siten kuin tässä laissa säädetään. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi.

Mitä tässä laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta, sovelletaan kuntoutustukeen ja sen saajaan.

33 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen:

1) jos hän on sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajaksi tullut palvelussuhteen kestäessä kykenemättömäksi virkaansa tai työhönsä;

2) jos hän on sairauden vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajaksi tullut palvelussuhteen päätyttyä kykenemättömäksi, ottaen huomioon hänen jäljellä oleva työkykynsä, hankkimaan itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota hänen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän; taikka

3) jos hänelle on myönnetty yksityisten alojen työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, tai hänelle on tämän lain alaisen palvelussuhteen päätettyä myönnetty myöhemmän virka- tai työsuhteeseen perustuva muun kuin edellä mainitun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

Sovellettaessa 1 momentin 2 kohtaa otetaan huomioon myös työntekijän koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat. Jos työkyky vaihtelee, otetaan huomioon työntekijän vuotuinen ansio.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään työkyvyn heikentymisen arvioinnissa huomioon otettavista tekijöistä, 60 vuotta täyttäneen työntekijän, jonka työura on pitkä, työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa otetaan huomioon myös työn aiheuttama rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työn vaativuus ja vastuullisuus, jos nämä seikat yhdistyneenä sairauteen, vikaan tai vammaan tekevät työnteon jatkamisen kohtuuttomaksi.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään joko täytenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, joka on tullut työkyvyttömäksi virkaansa tai työhönsä tai jonka työkyvyn voidaan arvioida ainakin vuoden ajaksi heikentyneen vähintään kolmella viidesosalla. Jos työkyky on heikentynyt tätä vähemmän, mutta kuitenkin vähintään kahdella viidesosalla, myönnetään eläke osatyökyvyttömyyseläkkeenä.

34 §

Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen

Ennen kuin Keva tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on selvitettävä, onko työntekijällä oikeus 22 §:n mukaiseen kuntoutukseen ja varmistettava, että työntekijän mahdollisuudet muun lainsäädännön mukaiseen kuntoutukseen on selvitetty. Jos työntekijällä on oikeus 22 §:n mukaiseen kuntoutukseen, Keva antaa oikeudesta kuntoutukseen ennakkopäätöksen 25 §:n mukaan.

35 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitun eläkkeen ja 83 §:n mukaisen tulevan ajan eläkeosan yhteismäärä. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

36 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen ja kuntoutustukeen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä työkyvyttömyyseläkkeen tai kuntoutustuen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta.

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevan tämän lain mukaisen eläkkeen määrän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24—31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

37 §

Ennakkopäätös oikeudesta osatyökyvyttömyyseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän 33 §:n 4 momentissa mainitut osatyökyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset.

Ennakkopäätös on Kevaa sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työntekijän ja hänen työnantajansa sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

38 §

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa aikaisintaan sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:ssä tarkoitetun päivärahan ensisijaisuusajan päättymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos:

1) eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan;

2) työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva päiväraihakemus on hylätty eikä työntekijälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa; tai

3) työkyvyttömyys alkaa sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymisen jälkeen ja työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiselle ajalle sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n 5 momentin mukaista sairauspäivärahaa.

Jos työntekijällä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta, se otetaan huomioon työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajaksi määrättäessä samalla tavalla kuin sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaiseen enimmäissuoritusajakauteen saakka.

39 §

Osatyökyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Osatyökyvyttömyyseläke alkaa eläketapahtumaa seuraavan kuukauden alusta.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen takautuva maksaminen

Työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä makseta takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

41 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kestoaika

Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi.

Jos työntekijän työkyky on heikentynyt määräajaisesti vähintään vuoden ajaksi, hänellä on oikeus saada kuntoutustukea työkykynsä palauttamiseksi niin pitkältä ajalta kuin hänen arvioidaan olevan työkyvytön tässä laissa tarkoitetulla tavalla.

Kuntoutustukea myöntäessään Kevan on varmistuttava siitä, että työntekijälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle työntekijälle myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelun ajaksi.

42 §

Työkyvyttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuus

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan Kevalle työkykynsä palautumisesta, ryhtymisestä ansiotyöhön ja kuntoutuksen keskeytymisestä.

43 §

Selvitys työkyvyttömyyden jatkumisesta

Jos Kevalla on perusteltua syytä olettaa, että työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky on palautunut, eläkkeensaaja on velvollinen käymään Kevan määräyksestä työkyvyttömyyden jatkumisen selvittämistä varten tutkittavana Kevan nimeämän laillistetun lääkärin luona tai Kevan osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Kevan on tällöin korvattava tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

44 §

Työkyvyttömyyseläkeoikeuden tarkistaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky muuttuu, hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen tarkistetaan hänen hakemuksestaan tai Kevan aloitteesta.

Työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyvyn muuttumista tai palautumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän työansioissa tapahtuneet muutokset. Työntekijällä ei ole oikeutta täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 40 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltäneestä vakiintuneesta keskiansiosta, eikä osatyökyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 60 prosenttia mainitusta keskiansiosta.

45 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrän muuttaminen

Jos täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan työntekijän työkyky muuttuu siten, että hänellä on oikeus saada osatyökyvyttömyyseläkettä ja muutoksen voidaan arvioida kestävän vähintään vuoden, täysi työkyvyttömyyseläke muutetaan osatyökyvyttömyyseläkkeeksi muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Jos osatyökyvyttömyyseläkettä saavan työntekijän työkyky muuttuu siten, että hänellä on oikeus saada täyttä työkyvyttömyyseläkettä ja muutoksen voidaan arvioida kestävän vähintään vuoden, osatyökyvyttömyyseläke muutetaan täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi. Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa siten kuin 38 §:ssä säädetään. Osatyökyvyttömyyseläkettä maksetaan täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkamiseen saakka.

46 §

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky palautuu siinä määrin, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumisesta seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai kuntoutustuki päättyy, eläkettä voidaan työhön paluun tukemiseksi jatkaa osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta.

47 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos eläkkeensaaja:

- 1) on ansiotyössä ja tästä työstä saadut työansiot ovat tilapäisesti yli 60 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltäneestä vakiintuneesta keskiansiosta;
- 2) ei suostu Kevan 43 §:n mukaan määräämään tutkimukseen; ei kuitenkaan, jos kieltäytymiseen on hyväksyttävä syy;
- 3) ei toimita 43 §:ssä tarkoitetun tutkimuksen tuloksia Kevaan sen määräämässä kohtuullisessa ajassa; tai
- 4) kieltäytyy Kevan järjestämästä kuntoutuksesta tai koulutuksesta ilman pätevää syytä.

48 §

Työkyvyttömyyseläkkeen takautuva tarkistaminen, lakkauttaminen tai keskeyttäminen

Eläke voidaan lakkauttaa tai tarkistaa taikka sen maksaminen voidaan keskeyttää takautuvasti enintään kahden vuoden ajalta. Tämä kahden vuoden aika lasketaan eläkkeensaajan tarkistushakemusta tai Kevan tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen on ollut keskeytettynä, eläke kuitenkin tarkistetaan tai lakkautetaan keskeyttämiskohdasta.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja osatyökyvyttömyyseläke täyttää työkyvyttömyyseläkettä vastaavaksi vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona eläkkeensaaja täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä.

Työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella ansaittuun eläkkeeseen on oikeus hakemuksesta aikaisintaan alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijä ei ole enää siinä palvelussuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle, tai siitä ajankohdasta, jona työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä myönnetään sellainen uusi eläke, jota ei määrätä entisin perustein.

Eläke lasketaan työkyvyttömyyseläkkeenä, mutta myönnetään vanhuuseläkkeenä alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, jos:

- 1) työntekijä on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä ennen sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:ssä tarkoitetun ensisijaisuusajan päättymistä; tai
- 2) työntekijälle ei vahvisteta sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:n 2 momentin perusteella ensisijaisuusaikaa, koska työntekijä on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

50 §

Ohjaus kuntoutukseen

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, Kevan on huolehdittava siitä, että työntekijälle annetaan tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan muuhun kuntoutukseen tai muihin palveluihin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Lisäksi Kevan on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

Työuraeläke

51 §

Oikeus työuraeläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työuraeläkkeeseen 63 vuotta täytettyään, jos:

- 1) hän on työskennellyt vähintään 38 vuoden ajan työeläkelakien mukaan vakuutettavassa työssä, joka on ollut 52 §:ssä tarkoitettua rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa työtä;
- 2) hänen työkykynsä on sairauden, vian tai vamman vuoksi heikentynyt, mutta kuitenkin vähemmän kuin 33 §:ssä tarkoitetun täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää;
- 3) hänen mahdollisuutensa jatkaa työssä ovat 1 ja 2 kohdassa mainituista syistä pysyvästi heikentyneet; ja
- 4) työuraeläkkeen alaikärajan täyttämishetkellä tai sen jälkeen eläkehakemuksen viereille tullessa 1 kohdassa tarkoitettu työ jatkuu tai sen päättymisestä on kulunut enintään vuosi.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi työskentelyajaksi luetaan myös äitiys-, isyys- ja vanhempainrahakaudet enintään kolmen vuoden ajalta. Lisäksi 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun aikaan luetaan vähäiset poissaolajaksot virka- tai työsuhteen aikana sairauden tai lomautuksen vuoksi sekä tilapäinen työttömyys.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun työeläkelakien mukaan vakuutettavaan työhön rinnastetaan toisessa EU- ja ETA -maassa sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopi-

muksen solmineessa maassa vakuutettava 52 §:ssä tarkoitettu rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työ.

52 §

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työ

Työntekijän 51 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun työn rasittavuutta ja kuluttavuutta arvioitaessa edellytetään, että työ on merkittävässä määrin sisältänyt yhtä tai useampaa seuraavista tekijöistä:

- 1) suurta lihasvoimaa edellyttäviä tai lihaksia pitkäkestoisesti kuormittavia työliikkeitä;
- 2) hengitys- ja verenkiertoelimistön erityisen voimakasta kuormittumista;
- 3) kuormittavia ja hankalia työasentoja;
- 4) voimaa tai suurta nopeutta vaativia toistuvia työliikkeitä taikka työliikkeitä, jotka sisältävät samanaikaisesti käsien puristusta, kiertoa ja voimaa;
- 5) työskentelyä erityisen vaativassa ja poikkeuksellista henkistä kuormitusta aiheuttavassa vuorovaikutteisessa työssä; taikka
- 6) työskentelyä jatkuvaa varuillaan oloa tai erityistä tarkkaavaisuutta edellyttävässä tehtävässä, jossa on korkea tapaturman tai onnettomuuden riski taikka ilmeinen väkivallan uhka.

Arvioitaessa sisältääkö työ merkittävässä määrin yhtä tai useampaa 1 momentissa tarkoitettua tekijää, rasittavuutta ja kuluttavuutta lisäävänä tekijänä otetaan huomioon työn poikkeukselliset fysikaaliset tekijät, kuormitusta lisäävien suojavarusteiden käyttö, toistuvaa yötyötä sisältävä tai muutoin kuormittava vuorotyö sekä toistuvat pitkät työvuorot.

Työn rasittavuutta ja kuluttavuutta arvioidaan 1 ja 2 momentissa mainittujen eri tekijöiden yhteisvaikutus kokonaisuutena huomioiden.

53 §

Työuraeläkkeen määrä

Työuraeläkkeen määrä on työuraeläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittu eläke.

54 §

Työuraeläkkeen alkaminen

Työuraeläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 51 §:ssä säädetyt edellytykset, kuitenkin aikaisintaan hakemista seuraavan kuukauden alusta.

Työuraeläke myönnetään toistaiseksi.

55 §

Ennakkopäätös oikeudesta työuraeläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän 51 §:ssä tarkoitetut työ-uraeläkkeen saamisen edellytykset.

Työuraeläkkeestä annettu ennakkopäätös on Kevaa sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään kuuden kuukauden tai työntekijän ja hänen työnantajansa sopiman pidemmän ajan kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi. Ennakkopäätös voi kuitenkin olla voimassa enintään alimpaan vanhuuseläkeikänsä asti.

56 §

Työuraeläkkeen lepäämään jättäminen

Jos työuraeläkkeensaajan ansiot ylittävät työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpu-
luun edistämisestä annetun lain 3 §:ssä säädetyn kiinteän ansaintarajan, työuraeläke voi-
daan jättää lepäämään noudattaen, mitä mainitun lain 4 §:n 1 ja 2 momentissa, 6 §:n 1 ja
2 momentissa sekä 7—10 §:ssä säädetään.

57 §

Työuraeläkkeen takautuva tarkistaminen

Työuraeläke voidaan jättää lepäämään enintään kahden vuoden ajalta takautuvasti.
Tämä kahden vuoden aika lasketaan eläkkeensaajan tarkistushakemuksen vireilletuloa tai
Kevan tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

58 §

Työuraeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työuraeläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aika-
na eläkkeensaaja täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä.

Työntekijällä on hakemuksesta oikeus työuraeläkkeen aikana tehdyn työn perusteella
karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänen työuraeläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti
vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä palvelussuhteessa, josta hän on siirty-
mässä vanhuuseläkkeelle.

Jos työntekijän palvelussuhde päättyy alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämisen jälkeen,
työntekijällä on hakemuksesta oikeus eläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen
eläkkeeseen aikaisintaan palvelussuhteen päättymistä seuraavan kuukauden alusta
lukien.

59 §

Vanhuuseläkkeen myöntäminen työuraeläkkeen sijaan

Työuraeläkkeen sijaan eläke lasketaan ja myönnetään vanhuuseläkkeenä alimman van-
huuseläkeikänsä täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijä on täyttänyt alimman
vanhuuseläkeikänsä ennen työuraeläkkeen alkamista.

60 §

Työuraeläkkeenhakijan kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen

Jos Keva hylkää työuraeläkehakemuksen, sen on selvitettävä, onko työntekijällä oikeus
22 §:n mukaiseen kuntoutukseen ja varmistettava, että työntekijän mahdollisuudet muun
lainsäädännön mukaiseen kuntoutukseen on selvitetty. Jos työntekijällä on oikeus 22 §:n
mukaiseen kuntoutukseen, Keva antaa oikeudesta kuntoutukseen ennakkopäätöksen
25 §:n mukaan.

61 §

Työuraeläke muun työeläkelain mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työuraeläkkeeseen, jos hänelle on myön-
netty työuraeläke yksityisten alojen työeläkelain mukainen työuraeläke, tai hänelle on tä-
män lain alaisen palvelussuhteen päätyttyä myönnetty myöhempään virka- tai työsuhtee-
seen perustuva muun kuin edellä mainitun työeläkelain työuraeläke.

81/2016

62 §

Työuraeläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuus

Työuraeläkkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan Kevalle ryhtymisestään ansiotyöhön.

Perhe-eläke

63 §

Oikeus perhe-eläkkeeseen

Työntekijän kuoltua suoritetaan hänen edunsaajilleen hakemuksesta perhe-eläkettä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Perhe-eläkkeen suorittamisen edellytyksenä on, että työntekijällä oli oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai että hän sai sitä.

64 §

Edunsaajat

Edunsaajia ovat leski, entinen puoliso ja lapset. Perhe-eläke maksetaan leskeneläkkeenä ja lapseneläkkeenä.

Perhe-eläkkeeseen ei ole oikeutta henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

65 §

Lesken eläkeoikeus

Leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen, jos:

1) hän on solminut avioliiton edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta; ja

2) hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa.

Leskeneläkkeeseen on oikeus myös sellaisella leskellä, jonka avioliitto on solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta, jos avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta, jos:

1) leski on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta; tai

2) leski sai edunjättäjän kuollessa työeläkelain tai kansaneläkelain (568/2007) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan.

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen 1 momentin nojalla, jos lapsi on annettu otolapseksi perheen ulkopuolelle ennen edunjättäjän kuolemaa, eikä sellaisen edunjättäjän lapsen perusteella, jonka leski on ottanut otolapsekseen edunjättäjän kuoltua.

Jos leskellä on aikaisemman avioliiton perusteella oikeus saada työeläkelain mukaista eläkettä vastaavaa perhe-eläkettä, hänellä ei ole oikeutta uuteen perhe-eläkkeeseen.

66 §

Entisen puolison eläkeoikeus

Edunjättäjän entisellä puolisollla on oikeus leskeneläkkeeseen, jos edunjättäjä oli kuollessaan tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella velvollinen määrääjain maksamaan hänelle elatusapua. Entisestä puolisosta ja hänen oikeudestaan leskeneläkkeeseen on soveltuvien osin voimassa, mitä leskestä ja lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen säädetään.

67 §

Lapsen eläkeoikeus

Lapseneläkkeeseen on oikeus edunjättäjän kuollessa alle 18-vuotiaalla:

- 1) edunjättäjän lapsella; ja
- 2) lesken lapsella, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa.

Lapseneläke myönnetään ensisijaisesti oman vanhemman jälkeen. Lapseneläkkeeseen ei ole oikeutta useamman kuin kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti. Jos kahden edunjättäjän jälkeen lapseneläkettä saavalle lapselle myönnetään myöhemmin lapseneläke oman vanhemman jälkeen, muun edunjättäjän jälkeen ensiksi myönnetty lapseneläke lakkaa siitä ajankohdasta, josta oman vanhemman jälkeen myönnettävä lapseneläke alkaa.

68 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen, täyden työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke.

Jos edunjättäjä ei kuollessaan saanut 1 momentissa mainittua eläkettä tai hän sai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, perhe-eläkkeen perusteeksi lasketaan eläke, jota edunjättäjä olisi saanut, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi kuolinpäivänään.

Perhe-eläkkeen perusteessa ei oteta huomioon 96—98 §:n mukaista edunjättäjän eläkkeen vähennystä.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan täyttänyt jonkin työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän, mutta ei kuollessaan saanut vanhuuseläkettä tai sai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, perhe-eläkkeen perusteeksi lasketaan edunjättäjän kuolinpäivään mennessä tämän lain mukaan karttunut eläke.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt 36 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään 36 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä.

69 §

Lesken ja entisen puolison eläkkeen määrä

Leskeneläkkeen määrä perhe-eläkkeen perusteesta on, jollei 2 momentista tai 72—74 §:stä ja 96—98 §:stä muuta johdu:

- 1) 6/12, jos edunsaajana on leski yksin tai leski ja yksi lapsi;
- 2) 5/12, jos edunsaajana on leski ja kaksi lasta;
- 3) 3/12, jos edunsaajana on leski ja kolme lasta; sekä
- 4) 2/12, jos edunsaajana on leski ja neljä tai useampia lapsia.

Edunjättäjän entisen puolison perhe-eläkkeen suuruus määrätään siten, että sen osuus 1 momentin mukaisesti lasketusta leskeneläkkeen määrästä on sama kuin mitä 60 prosenttia edunjättäjän entiselle puolisolleen maksamasta elatusavusta on 68 §:ssä tarkoitettua edunjättäjän eläkkeestä. Jos edunsaajana on myös leski, entisten puolisoitten perhe-eläke-

keiden yhteismäärä on enintään puolet leskeneläkkeestä. Yhteismäärä vähennetään leskeneläkkeestä ja jaetaan entisten puolisoitten kesken elatusapujen suhteessa.

70 §

Lapseneläkkeen määrä

Lapseneläkkeen yhteismäärä perhe-eläkkeen perusteesta on, jollei 96—98 §:stä muuta johdu:

- 1) 4/12, jos lapsia on yksi;
- 2) 7/12, jos lapsia on kaksi;
- 3) 9/12, jos lapsia on kolme; sekä
- 4) 10/12, jos lapsia on neljä tai useampia.

Lapseneläkkeen yhteismäärä jaetaan tasan edunsaajina olevien lasten kesken.

71 §

Perhe-eläkkeen tarkistaminen

Perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan, kun edunsaajien lukumäärä muuttuu. Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos perhe-eläkkeen suorittaminen on joltakulta edunsaajalta keskeytetty tai vähennetty, keskeyttäminen ja vähentäminen kohdistuu hänen osaansa perhe-eläkettä.

72 §

Leskeneläkkeen vähentäminen

Työeläkelakeihin perustuvat eläkkeet, joita leski saa ansiotyön perusteella, vähentävät leskeneläkettä. Leskeneläkettä vähennettäessä lesken saamat eläkkeet otetaan huomioon vähentämättä niistä 96—98 §:ssä tarkoitettuja ensisijaisia etuuksia ja lesken saama osatyökyvyttömyyseläke otetaan huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen määräisenä. Leskeneläkettä vähennettäessä lesken saaman vanhuuseläkkeen lisäksi otetaan huomioon lesken edunjäntäjän kuolinvuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitsema eläke siitä työstä, josta eläkettä ei ole myönnetty. Lisäksi otetaan huomioon edellä mainittua eläkettä vastaava etuus, joka maksetaan tai olisi maksettava leskelle ulkomailta tai Euroopan unionin toimielimen taikka kansainvälisen järjestön palveluksen perusteella.

Leskeneläkettä vähennetään edunjäntäjän kuolemaa seuraavan seitsemännen kalenterikuukauden alusta. Kuitenkin, jos leski on edunjäntäjän kuollessa täyttänyt 65 vuotta tai saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, leskeneläkettä vähennetään edunjäntäjän kuolemaa seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos edunjäntäjän kuollessa hänen ja lesken kanssa samassa taloudessa asui lapsi tai lapsia, joilla on oikeus lapseneläkkeeseen edunjäntäjän jälkeen, leskeneläkettä ei vähennetä ennen kuin nuorin lapsista täyttää 18 vuotta.

Jos leski ei saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai hän saa osittaista varhennettua vanhuuseläkettä ja leski ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, lesken työeläkkeenä pidetään kuitenkin sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi edunjäntäjän kuolinpäivänä tai sinä päivänä, jona 2 momentissa tarkoitettu lapsi täyttää 18 vuotta (*lesken laskennallinen eläke*). Jos leski edunjäntäjän kuolinpäivänä tai 2 momentissa tarkoitettua lapsen täyttäessä 18 vuotta on täyttänyt jonkin työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän, lesken työeläkkeenä pidetään sitä eläkettä, joka hänelle on karttunut edunjäntäjän kuolinvuotta tai nuorimman lapsen 18 vuoden iän täyttämistä edeltävän vuoden loppuun mennessä. Jos leski on työskennellyt ulkomailta tai Euroopan unionin toimielimen tai kansainvälisen järjestön palveluksessa, lesken työeläkkeenä pide-

tään sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hänen ulkomailla työskentelynsä taikka Euroopan unionin toimielimen tai kansainvälisen järjestön palvelukseen perustuvaan vakuutusaikaan luettava työskentelynsä olisi tämän lain mukaista.

Jos Keva antaa lesken laskennallisen eläkkeen määrän tiedoksi muulle eläkelaitokselle muun työeläkelain mukaisen leskeneläkkeen määräämistä varten, leskellä on oikeus pyynnöstä saada Kevalta päätös laskennallisen eläkkeensä määrästä.

73 §

Leskeneläkkeen vähennyksen peruste ja määrä

Leskeneläkettä vähennetään, jos lesken 72 §:ssä tarkoitetut työeläkkeet ylittävät eläkkeen vähennyksen perusteen. Eläkkeen vähennys on 50 prosenttia lesken 72 §:ssä tarkoitettujen työeläkkeiden ja eläkkeen vähennyksen perusteen erotuksesta. Eläkkeen vähennyksen peruste on 500,00 euroa kuukaudessa.

Jos leskellä on oikeus saada tämän lain mukaisen leskeneläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista leskeneläkettä, tämän lain mukaisesta leskeneläkkeestä vähennetään määrä, joka on yhtä suuri osa edellä tarkoitetusta vähennyksestä kuin tämän lain mukainen leskeneläke on kaikista työeläkelakien mukaisista leskeneläkkeistä.

74 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkettä vähennettäessä otetaan lesken hakemuksesta työeläkkeiden asemesta huomioon hänen saamansa keskimääräiset ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke, jos:

1) leski ei saa omaan työhön perustuvaa työeläkettä tai jos leski saa osatyökyvyttömyyseläketä;

2) leski on tehnyt asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun leskeneläkettä vähennetään ensimmäisen kerran; ja

3) mainitut ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke, kun ansiotuloista otetaan huomioon 60 prosenttia, ovat yhteensä vähintään 25 prosenttia pienemmät kuin lesken 72 §:n mukaisesti määrätty eläke.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu keskimääräinen ansiotulo lasketaan lesken kuudelta kuukaudelta ennen hakemuksen tekemistä saamista ansioista ja eläkkeen vähentäminen 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tehdään aikaisintaan tämän takautuvan jakson alusta.

75 §

Leskeneläkkeen tarkistus

Leskeneläke tarkistetaan, jos lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 74 §:ssä tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäisen kerran vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 74 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 92 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi

mainitun eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

Leskeneläkettä tarkistettaessa käytetään samaa eläkkeen vähennyksen perustetta kuin leskeneläkettä ensimmäisen kerran vähennettäessä.

76 §

Perhe-eläkkeen alkaminen ja takautuva maksaminen

Perhe-eläkettä maksetaan edunjättäjän kuolemaa seuraavan kalenterikuukauden alusta. Edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyneelle lapselle perhe-eläkettä maksetaan lapsen syntymää seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Perhe-eläkettä ei makseta takautuvasti ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta.

77 §

Perhe-eläkkeen myöntäminen määräajaksi

Jos edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että edunjättäjä on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, perhe-eläke voidaan myöntää määräajaksi.

Kun perhe-eläke myönnetään määräajaksi 1 momentin mukaisesti, edunjättäjän työeläke lakkautetaan perhe-eläkkeen alkamispäivästä.

78 §

Perhe-eläkeoikeuden lakkaaminen

Oikeus leskeneläkkeen saamiseen lakkaa, jos leski solmii uuden avioliiton ennen kuin on täyttänyt 50 vuotta.

Oikeus lapseneläkkeen saamiseen lakkaa, kun lapsi täyttää 18 vuotta tai jos hänet annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän uudelle puolisolle.

79 §

Perhe-eläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan Kevalle solmimastaan avioliitosta.

Jos lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi otamisesta Kevalle.

80 §

Leskeneläkkeen maksaminen kertasuorituksena

Kun leskeneläke lakkautetaan 78 §:n 1 momentin mukaisesti, leskelle maksetaan kertasuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin hänen leskeneläkkeensä kolmen vuoden ajalta olisi ollut.

Kertasuorituksen perusteena käytetään viimeksi maksettua kuukausieläkettä tai, jos Keva toimii 117 §:n mukaisena viimeisenä eläkelaitoksena, sen maksamaa eläkkeiden yhteismäärää kuukaudessa.

81/2016

4 luku

Eläkkeen määräytyminen

81 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia 85 ja 86 §:ssä tarkoitetusta kunkin vuoden eläkkeen perustana olevista työansioista (*vuosiansio*), jotka työntekijä on ansainnut 17 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaan saakka.

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden työansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 88 §:ssä säädetään.

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia kunakin kalenterivuonna palkattomalta ajalta saaman, 87 §:ssä tarkoitetun etuuden perusteena olevasta tulosta.

82 §

Eläkkeen karttuminen eläketapahtumavuodelta

Jos työntekijällä on tämän lain mukaisia ansioita vähintään kolmena perättäisenä kalenterivuotena ennen eläketapahtumavuotta kunakin vuonna vähintään 6000 euroa, eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansioista. Edellisen vuoden ansiot kerrotaan eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien määrällä ja jaetaan luvulla 12.

Jos eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansiot kuitenkin poikkeavat kahden sitä edeltäneen vuoden keskiansioista yli 10 prosenttia tai jos työntekijällä on eläketapahtumavuoden aikana ollut oikeus 87 §:n tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaisiin etuuksiin, ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään, vaan eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista tämän lain mukaisista ansioista.

83 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä (*tuleva aika*). Jos työntekijän alinta vanhuuseläkeikää ei ole eläketapahtumahetkellä säädetty, eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää hänen omaa ikäluokkaansa lähimmälle ikäluokalle säädetyn alimman vanhuuseläkeiän. Tulevan ajan eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijällä on työeläkelakien mukaisia työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana.

Tulevan ajan eläke on 1,5 prosenttia vuotta kohden 88 §:ssä tarkoitetusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta.

84 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin myönnetään uusin perustein eläke, eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös aika, jona työntekijä sai työkyvyt-

tömyyseläkettä. Tältä ajalta eläkettä laskettaessa käytetään perusteena päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota.

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden.

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 88 ja 90 §:n mukaisena tarkasteluaihana.

Uutta eläkettä laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ei lueta eläkkeellä oloaikaa, jolta työntekijä on saanut työkyvyttömyyseläkettä aiheettomasti.

85 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon palkka tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Tällainen vastike katsotaan eläkkeen perusteena olevaan työansioon kuuluvaksi myös silloin, kun sen suorittaa työntekijälle työnantajan sijasta konkurssipesä, palkkaturvalaissa (866/1998) tarkoitettu palkkaturvasta huolehtiva viranomainen tai muu maksaja (*sijaismaksaja*). Kevan jäsenyhteisön luottamushenkilön työansiona pidetään ansionmenetyksen korvauksia ja määräajalta maksettuja erillisiä palkkioita.

Eläkkeen perusteena olevaan työansioon luetaan myös sellainen tulo, jossa työstä suoritettava vastike on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi:

1) yleisöltä saatavilla maksuilla tai lunastuksilla, jotka otetaan huomioon samansuuruisina kuin viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä;

2) vakuutuskaalissa (1164/1992) tarkoitetun sairauskassan maksamalla päivärahalta, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehto- tai muussa sopimuksessa sovittun palkan sijasta;

3) luontoisedulla, jotka otetaan huomioon työntekijän ennakkipidätyksessä määrätyn arvon mukaan, mutta enintään Verohallinnon vahvistamien perusteiden mukaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena ei pidetä muun muassa:

1) työnantajalta saatua henkilökuntaetua;

2) korkoetua palvelussuhteen perusteella saadusta lainasta;

3) etua palvelussuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää alempaan hintaan, jos etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä;

4) tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhdeoptioita käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista palvelussuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella;

5) virka- tai työmatkasta saatua päivärahaa tai muuta kustannusten korvausta;

6) työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua odotusajan palkkaa;

7) palvelussuhteen päättämisestä maksettavaa korvausta tai muuta vahingonkorvausta;

8) työntekijälle suoritetta ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa laissa (596/2006) tarkoitettua korvausta ja muuta etuutta eikä ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa ulkoasiainministeriön asetuksessa (854/2006) tarkoitettua paikalliskorotusta ja korvausta;

9) henkilöstörahasolaissa (934/2010) tarkoitettuja henkilöstörahasoeria ja niiden lisäosia, jotka on siirretty henkilöstörahasoon tai henkilöstörahasosta nostettua rahasto-osuutta;

10) henkilöstörahasolaissa tarkoitettuja henkilöstörahasoeria ja niiden lisäosia, jotka on nostettu henkilöstörahasolain 37 §:n perusteella käteisenä rahaston sääntöjen mukaan määräytyvänä palkkiona edellyttäen, että erä on määräytynyt yrityksen kannattavuutta ja muita toiminnan tehokkuutta mittaavien tekijöiden perusteella tai kunnan soveltaman tulospalkkiojärjestelmän mukaisesti;

11) eria, jotka maksetaan työntekijälle yhtiökokouksen päätöksen perusteella voitonjakona tai käteisenä voittopalkkiona, edellyttäen, että käteinen voittopalkkio maksetaan koko henkilöstölle eikä sillä pyritä korvaamaan työehtosopimuksen tai työ sopimuksen edellyttämää palkkausjärjestelmää ja että käteisen palkkion määräytymisperusteet ovat 10 kohdan ja henkilöstörahasolain 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaiset ja että yhtiön vapaan pääoman määrä on suurempi kuin yhtiökokouksessa päätettävän käteisen voittopalkkion ja osakkeenomistajille maksettavien osinkojen yhteismäärä;

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa; tai

13) kunnallisesta ja kirkon luottamustehtävästä maksettavaa kokouspalkkioita.

Edellä 3 momentin 11 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa edellytetään lisäksi, että voittopalkkion maksamisesta ei ole tehty työnantajaa velvoittavaa sopimusta ja että omistajat tekevät sitovan päätöksen käteisen voittopalkkion maksamisesta yhtiökokouksessa tilikauden päätyttyä ja että voittopalkkiot maksetaan tämän jälkeen. Lisäksi edellytyksenä on, että asia käsitellään yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) mukaisella tai muulla vastaavalla tavalla.

Kunnaneläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon kunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuihin palkkioina mainitun lain 7 §:ssä tarkoitettuna kunnan toimielimen vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää kunnaneläinlääkäriin kunnallisessa virkaehtosopimuksessa sovittua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos kunnaneläinlääkäriin palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, kunnan vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkäriin palvelussuhteen kestoaikaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

86 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot ulkomaantyössä

Jos työntekijä lähetetään Suomesta ulkomaille työskentelemään, eläkkeen perusteena olevana työansiona on 85 §:ssä säädetystä poiketen pidettävä sitä palkkaa, jota vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava. Jos vastaavaa työtä Suomessa ei ole, työansiona pidetään sitä palkkaa, jonka muutoin voidaan katsoa vastaavan sanottua työtä.

87 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattomat ajat oikeuttavat eläkkeeseen, jos työntekijällä on ennen eläketapahtumavuoden alkua työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vähintään 12 566,70 euroa.

Eläkkeeseen oikeuttaa työntekijän 17 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikauden alusta eläketapahtumaa edeltävän vuoden loppuun saakka palkattomalta ajalta saaman etuuden perusteena oleva tulo 3 momentissa tarkoitettulla tavalla. Vanhuuseläkettä

laskettaessa työntekijän saaman etuuden perusteena oleva tulo otetaan kuitenkin huomioon vanhuuseläketapahtumakuukauden loppuun.

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

1) 117 prosenttia äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena olevasta sairausvakuutuslain mukaisesta työtulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle ja 17 prosenttia siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työnantajalle;

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta;

3) 75 prosenttia työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevasta ansiosta siltä osin kuin päivärahaa on saatu alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskuukauden loppuun mennessä;

4) 65 prosenttia aikuiskoulutustuesta annetun lain mukaisen aikuiskoulutustuen perusteena olevasta ansiosta;

5) 65 prosenttia työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahetuuksista annetun lain mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetyskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle; ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

6) 65 prosenttia sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan ja erityishoitorahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettusta työtulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, kuitenkin siten, että osasairauspäivärahan perusteena oleva tulo on puolet sairauspäivärahan perusteena olevasta työtulosta;

7) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetyskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle; ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 6 kohdan mukaisesti.

Jos 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, eläkkeen perusteena on 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään työntekijälle maksetun vähimmäispäivärahan määrää.

Etuuden perusteena olevan tulon perusteella ei kartu eläkettä siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien mukaista eläkettä, vastaavaa ulkomaista etuutta taikka kansainvälisen järjestön tai Euroopan unionin toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen ajalta eläkettä karttuu kuitenkin myös etuuden perusteena olevan tulon perusteella.

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, 1—4 momentissa mainituista ansioista karttuneen eläkkeen osan käsittelee ja ratkaisee 117 §:ssä tarkoitettu viimeinen eläkelaitos tai jos viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä ei sovelleta, työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos tai jos työntekijällä ei ole yksityisten työeläkelakien mukaisia työansioita, se eläkelaitos, jossa eläketurva on järjestetty viimeisen ansiotyön perusteella. Vastuu näiden etuuksien perusteella karttuneesta eläkkeestä jaetaan eläkelaitosten kesken siten kuin työntekijän eläkelain 178 §:ssä säädetään.

88 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat työansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työeläkelakien mukaisten työansioiden ja 87 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta

saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluai-ka*). Tulevan ajan ansioon luetaan myös tarkasteluaijana maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansio. Tulevan ajan ansio on kuukautta kohden näiden tarkasteluaijana saatujen työansioiden, palkattoman ajan etuuksien perusteena olevien tulojen, työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion tulojen ja tämän pykälän 4 ja 5 momentissa tarkoitettujen tulojen summa jaettuna kuudellakymmenellä.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon:

1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan perusteena oleva tulo 87 §:n 3 momentin 1 kohdassa mainitun suuruisena; ja

2) muut 87 §:ssä tarkoitettujen palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevat tulot 100 prosentin suuruisena.

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaijana maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Vastaavalla tavalla otetaan huomioon sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, jos se on myönnetty työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan suuruisena.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaijana karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaista etuutta.

Jos työntekijällä ei ole tarkasteluaijana eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, tulevan ajan eläkkeenosaa ei lueta eläkkeeseen myöskään 87 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen tai tämän pykälän 4 ja 5 momentissa tarkoitettujen tulojen perusteella.

89 §

Lapsenhoitoajan vaikutus tulevan ajan eläkkeeseen

Jos työntekijän työansiot ovat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tarkasteluaijana hänen vakiintunutta ansiotasoaan pienemmät alle kolmivuotiaan lapsen hoitamisen vuoksi ja jos tällä seikalla olisi vähintään 20 prosentin vaikutus hänen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrään, pidetään työntekijän hakemuksesta hänen 88 §:n 1 momentin mukaisena työansionaan sitä työansiota, jota lapsenhoitoaika ei ole pienentänyt. Tällöin työansioita otetaan kuitenkin huomioon enintään kymmeneltä viimeiseltä vuodelta.

90 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevia tuloja tai 88 §:ssä tarkoitettuja tulevan ajan ansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

Jos työntekijä on tullut työkyvyttömäksi ennen sen kalenterivuoden päättymistä, jona hän täyttää 23 vuotta, tarkasteluaika on 18 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alkamisen ja työkyvyttömyyden alkamiskuukauden päättymisen välinen aika. Tällöin tulevan

ajan ansio kuukautta kohden on tänä tarkasteluaikana saatujen 88 §:ssä tarkoitettujen tulevan ajan ansioiden summa, joka jaetaan samaan ajanjaksoon sisältyvien kuukausien lukumäärällä, kuitenkin enintään 60:llä.

91 §

Tulevan ajan ansion jakautuminen

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain alainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 88 tai 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

92 §

Eläke entisin perustein

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määrätään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen uuden työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin ensiksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, uusi työkyvyttömyyseläke määrätään samoin perustein kuin ensiksi myönnetty työkyvyttömyyseläke. Samoin menetellään myöhemminkin, jos uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle saman sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke.

Jos muun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään uuden työkyvyttömyyden perusteella samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke taikka kuntoutusrahakauden päättymisen jälkeen samoilla perusteilla kuin eläke olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa, eläkkeessä ei oteta huomioon aikaisemman eläkkeen tai kuntoutusrahakauden päättymisen jälkeen ansaittuja työansioita.

93 §

Ulkomaisen eläkkeen tai sitä vastaavan etuuden vähentäminen

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään valtion palvelukseen ulkomailta otettuna työntekijänä toimimisen perusteella ulkomailta tuleva eläke tai sitä vastaava etuus, jonka kustannuksiin valtio on osallistunut, siltä osin kuin se perustuu samaan työansioon kuin tämän lain mukainen eläke.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu eläkettä vastaava etuus vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskentaperusteiden mukaisesti.

94 §

Palkkakerroin

Tässä laissa säädetyt ansiorajat ja rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella.

Eläkettä laskettaessa vuosiansiot tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon. Lisäksi osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen maksettavaa muuta eläkettä tai osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkimmäistä eläkeosuutta laskettaes-

sa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteen vielä myöntämättä oleva eläkeosuus tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon.

Tämän lain ansiorajat ja rahamäärät vastaavat 1 momentissa tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

95 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneen työntekijän alin vanhuuseläkeikä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja sekä työuraeläkkeen alaikäraja sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen. Ikärajat vahvistetaan sille vuodelle, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta.

Vanhuuseläke, osittainen varhennettu vanhuuseläke, työuraeläke ja työkyvyttömyyseläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen työntekijän eläkelain 83 §:ssä tarkoitetulla elinaikakertoimella. Eläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Jos muu eläke kuin työkyvyttömyyseläke alkaa ennen tuota vuotta, se muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos työntekijän työkyvyttömyys alkaa ennen sitä vuotta, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta, työkyvyttömyyseläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta uudelleen elinaikakertoimella. Kun osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, elinaikakertoimella muuntamaton osa vanhuuseläkkeestä muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ikärajat määrätään siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella 1 momentissa tarkoitetut ikärajat vuosittain viimeistään kahta kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä täyttää 62 vuotta.

96 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansiomenetyskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa sekä ansionmenetyskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;
- 2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetyskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa;
- 3) liikennevakuutuslain nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva ansionmenetyskorvaus tai eläke;
- 4) liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla myönnetty ansionmenetyskorvaus;
- 5) sotilastapaturmalain nojalla myönnetty ansionmenetyskorvaus;
- 6) potilasvahinkolain (585/1986) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva ansionmenetyskorvaus tai eläke.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ensisijaisen etuuden vähentämisen jälkeen eläke on kuitenkin vähintään ensisijaisen etuuden vahinkotapahtumavuoden jälkeen työeläkelakien mukaisten työansioiden perusteella karttuneen eläkkeen suuruinen. Tämän

lain mukaisena eläkkeenä työntekijälle maksetaan kaikkien työeläkkeiden yhteismäärän ja ensisijaisen etuuden erotuksesta, kuitenkin vähintään edellä tarkoitettua vähimmäismäärästä, yhtä suuri osa kuin tämän lain mukainen eläke on hänen kaikista työeläkkeistään.

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

Jos kuitenkin ensisijaisen etuuden vahinkotapahtuma on sattunut ennen vuotta 2004, 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ensisijaista etuutta ei vähennetä.

97 §

Ulkomailta saatavan etuuden vähentäminen

Ensisijaisena etuutena pidetään myös 96 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta vastaavaa muusta valtiosta maksettavaa etuutta.

Jos työntekijän eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika kahden tai useamman EU- ja ETA- taikka sosiaaliturvasopimusmaan eläkelainsäädännön mukaan, tulevan ajan päällekkäisyys estetään siten, että tulevaa aikaa myönnetään tämän lain perusteella siinä suhteessa kuin työntekijän työeläkelakien mukainen vakuutusaika on kaikkien tulevan ajan myöntävien maiden vakuutusaikaan.

98 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin 100 §:ssä säädetyn indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke tai muun työeläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetyskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työraueläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturmalain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain sekä potilasvahinkolain mukaista ansionmenetyskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

Perhe-eläkkeen määrä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai työeläkelakien mukainen perhe-eläke ja tämän lain mukaisesta perhe-eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus.

Eläke tarkistetaan siitä ajankohdasta, josta 1 momentissa tarkoitettu etuus myönnetään tai josta etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu. Jos eläkkeensaajalle myönnetään 97 §:ssä tarkoitettu etuus ulkomailta tai sen määrä muuttuu, eläkkeen määrä tarkistetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana Keva saa tiedon tällaisen etuuden myöntämisestä tai muuttumisesta.

Eläkkeen määrää ei tarkisteta, jos ensisijainen etuus myönnetään tai sen määrä muuttuu enintään neljän kuukauden ajaksi etuuden alkamisesta tai sen muuttumisesta laskettuna.

81/2016

99 §

Takautuva oikeus korvaukseen vakuutuslaitokselta

Tämän lain mukainen eläke voidaan maksaa vähentämättömänä, kunnes ensisijaisen etuuden määrä on lopullisesti ratkaistu. Eläkkeensaajan oikeus ensisijaiseen etuuteen siirtyy Kevalle siltä osin kuin etuus olisi vähentänyt eläkettä.

Kevallla on oikeus saada maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen, perhe-eläkkeen ja kuntoutusetuuden määrä takaisin raideliikennevastuulain (113/1999) mukaan korvausvelvolliselta, jos työntekijän työkyvyttömyyden tai edunjättäjän kuoleman aiheuttaa raideliikennevastuulain mukaan korvattava vahinkotapahtuma. Kevan oikeus korvaukseen voi olla enintään sen suuruinen, mitä vahinkoa kärsinyt tai edunsaaja raideliikennevastuulain mukaan olisi oikeutettu saamaan.

100 §

Eläkkeen indeksitarkistus

Tämän lain mukaista eläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijän eläkelain 98 §:ssä säädetään.

5 luku

Sotilaseläkkeet

101 §

Sotilas

Tässä luvussa tarkoitetaan sotilaalla sotilaskoulutusta vaativassa virassa tai tehtävässä tai erikseen säädettyssä sotilasvirassa palvelevaa virkamiestä.

Sotilaaseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään, ellei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

102 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Sotilaalla on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle sotilaan alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta edellyttäen, että 104 §:n 1 kohdassa säädetty eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät. Vanhuuseläkkeenä myönnetään valtion palveluksesta ja muusta valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettua palveluksesta karttunut eläke, tämän lain 87 §:n tarkoitetuilta ajoilta karttunut eläke sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttunut etuus.

Sotilaan syntymävuoden mukaan määräytyvä sotilaan alin vanhuuseläkeikä on:

- 1) vuonna 1962 tai sitä ennen syntyneellä 55 vuotta;
- 2) vuonna 1963 syntyneellä 55 vuotta ja 3 kuukautta;
- 3) vuonna 1964 syntyneellä 55 vuotta ja 6 kuukautta;
- 4) vuonna 1965 syntyneellä 55 vuotta ja 9 kuukautta;
- 5) vuonna 1966 syntyneellä 56 vuotta;
- 6) vuonna 1967 syntyneellä 56 vuotta ja 3 kuukautta;
- 7) vuonna 1968 syntyneellä 56 vuotta ja 6 kuukautta;
- 8) vuonna 1969 syntyneellä 56 vuotta ja 9 kuukautta;
- 9) vuosina 1970—1972 syntyneellä 57 vuotta.

Lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan sotilaan syntymävuoden mukaan määräytyvä sotilaan alin vanhuuseläkeikä on:

- 1) vuonna 1972 tai sitä ennen syntyneellä 45 vuotta;
- 2) vuonna 1973 syntyneellä 45 vuotta ja 3 kuukautta;
- 3) vuonna 1974 syntyneellä 45 vuotta ja 6 kuukautta;
- 4) vuonna 1975 syntyneellä 45 vuotta ja 9 kuukautta;
- 5) vuonna 1976 syntyneellä 46 vuotta;
- 6) vuonna 1977 syntyneellä 46 vuotta ja 3 kuukautta;
- 7) vuonna 1978 syntyneellä 46 vuotta ja 6 kuukautta;
- 8) vuonna 1979 syntyneellä 46 vuotta ja 9 kuukautta;
- 9) vuosina 1980—1982 syntyneellä 47 vuotta.

Vuonna 1973 tai sen jälkeen syntyneen sotilaan ja lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan 1983 tai sen jälkeen syntyneen sotilaan alin vanhuuseläkeikä sopeutetaan eliniän muutokseen. Alin vanhuuseläkeikä vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vuodelle, jona sotilas täyttää 54 vuotta ja lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva sotilas täyttää 44 vuotta. Sotilaan alinta vanhuuseläkeikää tarkistetaan yhtä monella kuukaudella kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä tarkoitettu alin vanhuuseläkeikä poikkeaa edellisestä työntekijän eläkelain mukaan vahvistetusta alimmasta vanhuuseläkeikästä. Vuonna 1973 syntyneen sotilaan alinta vanhuuseläkeikää tarkistetaan 57 vuoden vanhuuseläkeikästä ja lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan 1983 syntyneen sotilaan alinta vanhuuseläkeikää tarkistetaan 47 vuoden vanhuuseläkeikästä.

Sotilaan alin vanhuuseläkeikä on kuitenkin 2—4 momenteista poiketen sama kuin hänen eroamisikänsä, jos se on korkeampi kuin mainituissa momenteissa säädetty sotilaan alin vanhuuseläkeikä.

Sotilaalla, joka on puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, everstin, kommodorin, sotilasprofessorin, upseerin tai opistoupseerin taikka rajavartiolaitoksen upseerin tai opistoupseerin sotilasvirassa, johon on määrätty erityiset kelpoisuusvaatimukset puolustusvoimista annetun lain (551/2007) taikka rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) nojalla annetuissa säädöksissä, on edellä tässä pykälässä säädetyn lisäksi oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle, jos:

- 1) hänellä on sotilasarvo;
- 2) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 2 ja 4 momentissa säädetyn sotilaan alimman vanhuuseläkeiän tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva sotilas on palveluksen päättyessä täyttänyt 45 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 3 ja 4 momentissa säädetyn sotilaan alimman vanhuuseläkeiän;
- 3) hänellä on 101 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä 30 kalenterivuoden aikana eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 12000 euroa vuodessa vähennettynä niillä täysillä vuosilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden iän täyttämivuoden loppuun, ja lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen osalta lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa edellä mainittuja ansioita vähintään 20 kalenterivuoden aikana ennen sitä, kun hän erosi palveluksesta.

Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei sotilas enää ole siinä palvelussuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Sotilaalle myönnetty työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja osatyökyvyttömyyseläke täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 2—5 momentissa säädettyssä sotilaan alimmassa vanhuuseläkeiässä. Sotilaalla on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittuun eläkkeeseen samassa iässä edellyttäen, että kyseinen palvelus on päättynyt.

Sotilaalla ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen eikä työraueläkkeeseen.

Eläkkeen perusteena oleva työansio ja loppupalkka

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota laskettaessa otetaan sotilaalla huomioon ainoastaan 104 §:n mukaiset ansiot. Eläkkeen perusteena oleva työansio lasketaan ottaen huomioon, mitä 85 ja 94 §:ssä säädetään. Eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä kunkin vuoden työansioista vähennetään määrä, joka vastaa sanotulle vuodelle vahvistettua työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettua työntekijän työeläkevakuutusmaksua.

Eläkkeen määräämistä varten lasketaan 1 momentissa tarkoitetuista työansioista loppupalkka. Loppupalkka määrätään enintään kymmenen eläketapahtumaa edeltävän kalenterivuoden tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävän kymmenen kalenterivuoden työansioista. Eläketapahtumavuosi otetaan huomioon yhtenä valintavuotena, jos palvelus on päättynyt vuoden viimeisenä päivänä. Kunkin kalenterivuoden työansioissa otetaan huomioon myös 87 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevat ansiot siten kuin 88 §:n 2 momentissa säädetään sekä huomioon otettavina vuosina maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota vastaava ansio. Näin saatu ansioiden summa jaetaan niiden vuosien lukumäärällä, jotka ansioiden summaa määrättäessä on otettu huomioon. Jakajana käytettävissä vuosissa ei oteta huomioon kalenterivuosia, joina ei ole lainkaan 1 momentissa tarkoitettuja ansioita eikä edellä mainittuja työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansioita vastaavaa ansiota. Kyseinen luku jaetaan 12:lla.

Jos tässä luvussa tarkoitettu palvelus on 2 momentissa huomioon otettavien enintään kymmenen kalenterivuoden aikana ollut palkattomasti keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan kalenterivuoden aikana, tämä vuosi ja siltä saadut ansiot jätetään hakemuksesta huomioon ottamatta loppupalkkaa määrättäessä. Edellytyksenä on, että keskeytyksen syynä on muun viran tai työn kuin sotilasviran tai tehtävän hoitaminen tai sellainen virkavapaus tai työloma, johon on oikeus lain tai virkaehtosopimuksen perusteella. Sen lisäksi edellytetään, ettei kyseisen kalenterivuoden työansioon ole lisätty näiltä ajoilta 2 momentissa tarkoitettuja palkattoman ajan etuuden perusteena olevia ansioita. Vuosia, joita ei oteta huomioon, voi kuitenkin olla enintään kolmannes 2 momentissa tarkoitetuista enintään kymmenestä kalenterivuodesta.

Eläkkeen karttuminen

Sotilaalla eläkettä karttuu kaksi prosenttia vuodessa kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista. Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen eläke karttuu kolme prosenttia vuodessa kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista. Sen estämättä, mitä 83 §:ssä säädetään, sotilaan työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen vuoden alusta, jona sotilas on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona sotilas täyttää 102 §:n 2—5 momentissa säädetyn alimman vanhuuseläkeikänsä. Sotilaan tulevan ajan eläke karttuu kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun ja 1,5 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden jälkeen. Tätä momenttia sovelletaan vain, jos:

1) sotilaalla on sotilasvirassa eläkkeen perusteena olevia työansioita vähintään keskimäärin 12 000 euroa vuodessa ja hänellä on eläkeoikeuden syntymistä, eroamisiän täyttämistä tai 102 §:n 6 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana vähintään kolmena kalenterivuotena tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia työansioita edellä mainittu määrä; tai

2) työkyvyttömyyseläke myönnetään 83 §:ää soveltaen.

Eläke, joka sotilaalle on karttunut 1 momentin mukaan 103 §:ssä tarkoitettuja kymmentä viimeistä kalenterivuotta edeltäviltä vuosilta, muunnetaan vastaamaan ansiotasossa tapahtunutta muutosta. Karttunut eläke kerrotaan luvulla, joka saadaan jakamalla loppupalkka sen määrittämisessä käytettäviä kalenterivuosia edeltävien kalenterivuosien ansioista lasketulla keskimääräisellä kuukausiansiolla. Edeltävien vuosien keskimääräinen kuukausiansio lasketaan lisäämällä kunkin vuoden sotilasansioihin 88 §:n 2 momentissa tarkoitettut tulot sekä näinä vuosina maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota vastaava ansio. Ansiot jaetaan huomioon otettujen vuosien lukumäärällä ja sen jälkeen 12:lla. Keskimääräistä kuukausiansiota laskettaessa ei oteta huomioon kahta ensimmäistä ansiovuotta eikä kalenterivuosia, joina ansiot ovat alle 70 prosenttia kahden edellisen keskiansiota määrittäessä mukaan otettavan ansiovuoden keskiansioista, eikä kolmatta ansiovuotta, jos ansiot ovat alle 70 prosenttia toisen ansiovuoden ansioista. Kerroin määrätään kahden desimaalin tarkkuudella. Jos huomioon otettavia vuosia ei ole, kerroin on 1,00.

Jos palvelus päättyy samana vuonna, jona vanhuuseläke alkaa, eläkkeen alkamisvuoden ansioina käytetään 103 §:n mukaan määrättyä loppupalkkaa. Loppupalkka kerrotaan eläkkeen alkamisvuoden alusta palveluksen päättymiskuukauden loppuun olevien kalenterikuukausien lukumäärällä.

Edellä 87 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta sotilaan eläke karttuu samoin kuin muissa kuin sotilasvirassa olevilla työntekijöillä.

Sotilaan palveluksesta karttuneen vanhuuseläkkeen määrä muunnetaan 95 §:ssä säädettyä elinaikakerrointa sovellettaessa ennen 105 §:n mukaisesti tehtävää eläkkeen enimmäismäärän rajausta.

105 §

Eläkkeen enimmäismäärä

Sotilaan tämän luvun mukaisen eläkkeen enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosenttia tässä luvussa tarkoitettusta loppupalkasta. Enimmäismäärässä otetaan huomioon myös sotilaseläketapahtuman yhteydessä myönnettävät 87 §:ssä tarkoitettut etuudet. Vähennys tehdään sotilaseläkkeestä.

6 luku

Eläkkeen hakeminen ja päätökset

106 §

Eläkkeen hakeminen

Eläkettä on haettava Kevan sitä varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Jos työntekijällä on oikeus 22 §:n mukaiseen kuntoutukseen, Keva antaa työkyvyttömyyseläkehakemuksen käsittelyn yhteydessä 25 §:n tai työuraeläkkeen hakemuksen käsittelyn yhteydessä 55 §:n perusteella ennakkopäätöksen työeläkekuntoutuksesta ilman kuntoutushakemusta.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemiseen tarvittavista lomakkeista ja todistuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan terveydentilaselvitys

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan on toimitettava Kevalle terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Keva voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Keva voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai jos siihen on muu erityinen syy.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija on velvollinen Kevan määräyksestä käymään työkyvyn heikentymisen selvittämistä varten tutkittavana Kevan nimeämän laillistetun lääkärin luona tai Kevan nimeämässä kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, eläkehakemus voidaan ratkaista Kevan käytettävissä olevan selvityksen nojalla.

Keva on velvollinen korvaamaan 2 momentissa tarkoitettua tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset, joihin luetaan myös kohtuulliset matkakustannukset ja kohtuullinen matkapäiväraha matkustettaessa toiselle paikkakunnalle.

Työuraeläkkeen hakemista koskevat selvitykset

Työuraeläkkeen hakijan on toimitettava Kevalle työterveyshuollon lausunto, joka sisältää:

- 1) kuvauksen hakijan nykyisen työn sisällöstä sekä arvion sen 52 §:n mukaisesta rasittavuudesta ja kuluttavuudesta sekä työkykyvaatimuksesta;
 - 2) työterveyslääkärin lausunnon hakijan terveydentilasta ja työkyvystä;
 - 3) arvion hakijan 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista mahdollisuuksista jatkaa työssä; sekä
 - 4) kuvauksen hakijan aikaisempien töiden sisällöstä sekä arvion niiden 52 §:n mukaisesta rasittavuudesta ja kuluttavuudesta, jos selvitystä hakijan työhistoriasta on saatavilla.
- Työuraeläkkeen hakijan on lisäksi toimitettava Kevalle työnantajan lausunto hakijan työn sisällöstä.

Jos työterveyshuollon tai työnantajan lausuntoa ei ole saatavilla tai toimitetut lausunnot eivät ole riittäviä eläkeasian ratkaisemiseksi, Keva voi hyväksyä näitä lausuntoja vastaavan muun selvityksen. Hakijan on tällöin toimitettava Kevalle hakemuksen ratkaisemisen kannalta tarvittava selvitys terveydentilastaan, työkyvystään, työuran pituudesta tai työn sisällöstä.

Työuraeläkkeen hakija on velvollinen Kevan osoituksesta käymään työkyvyn heikentymisen selvittämistä tai tässä pykälässä säädetyn lausunnon hankkimista varten tutkittavana Kevan nimeämän laillistetun lääkärin luona tai Kevan osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, eläkehakemus voidaan ratkaista Kevan käytettävissä olevan selvityksen nojalla.

Keva on velvollinen korvaamaan työuraeläkkeen hakijalle 4 momentissa tarkoitettua tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Kevan asiantuntijalääkäri

Kevassa on laillistetun lääkärin osallistuttava työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden sekä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisältävien asioiden valmisteluun ja merkittävä perusteltu arvionsa asiakirjoihin. Kevan lääkäri voi merkitä arvionsa asiakirjoihin noudattamatta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 23 §:ssä säädettyjä lääkintölaillisia todistuksia ja lausuntoja koskevia muotovaatimuksia.

81/2016

110 §

Eläkkeen hakeminen työntekijän puolesta

Jos työntekijä ei itse pysty hakemaan eläkettä tai muuten hoitamaan eläkettään koskevia asioita iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia eikä hänellä ole edunvalvojaa, Kevan hyväksymä työntekijän lähiomainen tai muu henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut työntekijästä, voi hakea työntekijän puolesta eläkettä ja muutoinkin käyttää puhevaltaa hänen puolestaan tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

111 §

Eläkehakemuksen vireilletulo

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut Kevalle, jollekin työeläkelaeissa tarkoitettulle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle taikka eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle.

112 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Työntekijän oikeuden tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrän ratkaisee Keva. Kevan on ratkaistava eläkehakemus viipymättä saatuaan tarpeelliset selvitykset. Jos työntekijä on ollut vakuutettuna sekä tämän lain että yksityisten alojen työeläkelakien mukaan, eläkeasiasta antaa päätösyhdistelmän 117 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiva Keva tai yksityisten alojen työeläkelaitos.

Keva voi antaa eläkkeen myöntämistä koskevan päätöksen sekä kun se toimii 7 luvun mukaisena viimeisenä eläkelaitoksena, päätösyhdistelmän väliaikaisena siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää ja asiasta on annettu lopullinen päätös. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kevan tähän lakiin perustuva päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se vastaanottajalle kirjeellä hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen tai antamalla se tiedoksi koneellisesti siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta on voimassa, mitä mainitussa laissa säädetään.

113 §

Päätöksen perusteleminen

Kevan päätöksen perustelemisesta on voimassa, mitä hallintolaissa säädetään. Jos Keva hylkää etuushakemuksen kokonaan tai osittain ja päätös perustuu keskeisiltä osin lääketieteellisiin seikkoihin, päätöksen perustelujen tulee sisältää arviointiin pääasiallisesti vaikuttaneet seikat ja näiden seikkojen pohjalta tehdyt johtopäätökset.

114 §

Ennakkopäätös eläkeoikeudesta

Keva voi antaa ennakkopäätöksen siitä:

- 1) onko hakija tämän lain alaisessa palvelussuhteessa tai onko hän tiettyä ajanjaksona ollut sellaisessa palvelussuhteessa;
- 2) mikä on työntekijän vanhuuseläkeikä; sekä
- 3) onko työntekijälle maksettava palkka tai muu vastike 85 §:ssä tarkoitettua eläkettä kartuttavaa työansiota.

Kevan on myös asianomaisen Kevan jäsenyhteisön hakemuksesta annettava päätös siitä, onko henkilö tämän lain alaisessa palvelussuhteessa tai onko hän tiettyinä ajanjaksona ollut sellaisessa palvelussuhteessa sekä onko työntekijälle maksettava palkka tai muu vastike 85 §:ssä tarkoitettua eläkettä kartuttavaa työnansiota.

Ennakkopäätöstä sekä valtion palvelukseen perustuvaa muutoin annettua ennakkotietoa 1 momentissa tarkoitetuista seikoista tai ennakkotiedon antohetkeen mennessä karttuneen eläkkeen määrästä on noudatettava annettaessa eläkepäätös henkilölle, jota ennakkopäätös tai -tieto koskee, edellyttäen, että eläke myönnetään niiden säännösten nojalla, joihin ennakkopäätös tai -tieto perustuu. Annetun ennakkotiedon osalta edellytyksenä on lisäksi, että siinä ei ole vähäistä suurempaa virhettä ja ettei virhe johdu ennakkotiedon saajasta. Ennakkopäätöksestä ja -tiedosta saadaan kuitenkin poiketa eläkkeenhakijan eduksi.

115 §

Tavoite-eläkeikä työeläkeotteella

Tavoite-eläkeikä on kullekin ikäluokalle se ikä, jossa tämän ikäluokan alimmasta vanhuuseläkeikästä laskettu lykkäyskorotuksen eläkettä suurentava vaikutus on vähintään yhtä suuri kuin elinaikakertoimen vanhuuseläkettä pienentävä vaikutus.

Työeläkeote, jossa ilmoitetaan arvio työntekijän tavoite-eläkeikästä sekä arvio hänen vanhuus-eläkkeensä määrästä tavoite-eläkeikässä, lähetetään muulle kuin osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle työntekijälle viimeistään hänen alinta vanhuuseläkeikänsä tai arvioitua alinta vanhuuseläkeikänsä edeltävän kuudennen kalenterivuoden aikana.

Arviota henkilön tavoite-eläkeikästä ei anneta työntekijälle, jolla on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle ennen alinta vanhuuseläkeikää taikka joka kuuluu jossain muussa laissa säädetyn eroamisien piiriin.

116 §

Päätös teoreettisen eläkkeen määrästä

Jos työntekijä on työskennellyt kahdessa tai useammassa EU- ja ETA-maassa ja hän hakee kansaneläkettä, hänellä on oikeus pyynnöstä saada päätös teoreettisen eläkkeen määrästä, jonka Keva ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle hänen kansaneläkkeensä laskemista varten.

7 luku

Viimeinen eläkelaitos

117 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa 87 §:ssä mainitun palkattoman ajan perusteella karttuneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesäännön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain

(985/2006), Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, Keva ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

118 §

Viimeisen eläkelaitoksen määräytyminen, kun työskentelyä julkisten ja yksityisten alojen työeläkelakien piirissä

Viimeinen eläkelaitos on Keva tai yksityisten alojen eläkelaitos.

Keva on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain piiriin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin kaikkien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisia työansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioiden määrästä riippumatta Keva on viimeinen eläkelaitos vanhuus-, osittainen varhennettu vanhuus-, työura- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa aikaisemmin voimassa olleen kunnallisen eläkelain (549/2003), valtion eläkelain (1295/2006) tai evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) mukaiseen henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään;

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa edellä 1 kohdassa tarkoitettuun lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään.

Työansioiden määrästä riippumatta Keva on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan, työntekijä on säilyttänyt oikeutensa edellä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun lisäeläkeosuuteen taikka julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain mukaiseen henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään tai kysymys on osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja virka- tai työsuhteessa olevan työntekijän työeläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan.

119 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos Keva tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 33 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, Kevan on ennen päätöstään pyydettävä työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettua yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos Keva ja yksityisten alojen työeläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

120 §

Keva viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Keva on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, osittaista varhennettua vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työuraeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

- 1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;
- 2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;

- 3) osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saavalle myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen toinen 25 prosentin osuus taikka työkyvyttömyys- tai työuraeläke;
- 4) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;
- 5) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein; tai
- 6) eläkettä saaneen edunjättäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.

121 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Edellä 117—120 §:ssä tarkoitetun viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 118 §:n 2 momentissa tarkoitettu työansioden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aika määräytyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää työansioden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos työansioita on kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmältä ajalta.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän luvun ja 1 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä Eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava, tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

122 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos Keva on viimeinen eläkelaitos ja jos se on viimeisenä eläkelaitoksena maksanut muiden työeläkelakien mukaista eläkettä taikka jos muu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena tai Keva viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan muun kuin Kevan jäsenyhteisön tämän lain alaisen palveluksen perusteella maksanut eläkettä, Keva perii nämä eläkekustannukset korkoineen muulta eläkelaitokselta, valtiolta, Kirkon keskusrahastolta tai Kansaneläkelaitokselta taikka hyvittää ne muulle eläkelaitokselle, valtiolle, Kirkon keskusrahastolle tai Kansaneläkelaitokselle viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana.

Hyvitys ja maksu korkoineen sekä niiden suorittamiseksi mahdollisesti määrättävä ennakko määräytyvät Eläketurvakeskuksen esityksestä ja sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien kustannustenjakoperusteiden mukaan siten kuin työntekijän eläkelain 183 §:ssä säädetään.

Eläkkeen maksaminen, viivästyskorotus ja takaisinperintä

123 §

Eläkkeen maksaminen

Tämän lain mukainen eläke maksetaan eläkkeensaajalle, jolle se on myönnetty, jollei tässä luvussa säädetä toisin.

Eläke maksetaan kuukausittain Kevan päättämänä aikana eläkkeensaajan ilmoittaman Suomessa toimivan rahalaitoksen välityksellä. Eläke voidaan maksaa myös eläkkeensaajan ulkomailla olevalle tilille.

Eläkkeenhakijalle, jonka asian ratkaisu viivästyy hänestä riippumattomista syistä, voidaan pyynnöstä maksaa ennakkoa. Ennakon maksamisen ehdoksi voidaan määrätä, että hakijan on siirrettävä oikeutensa hänelle mahdollisesti tuleviin suorituksiin ennakkoa vastaavalta osalta Kevalle.

124 §

Maksamisen alkaminen, päättäminen, keskeyttäminen ja lakkauttaminen

Eläkettä aletaan maksaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ellei 3 luvun säännöksistä muuta johdu. Tämän lain mukaista eläkettä ei kuitenkaan makseta siltä ajalta, jolta työntekijällä on oikeus saada lain tai työehtosopimuksen taikka työsopimuksen mukaista irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta taikka jolle ajalle hänen muun sopimuksen tai järjestelyn perusteella työnantajalta saamansa taloudellinen etuus, lukuun ottamatta työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta, voidaan jaksottaa työntekijän vakiintuneena pidettävän palkan perusteella. Eläkettä maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on lakannut.

Jos Kevalla on syytä epäillä, että eläkkeensaaja ei enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, Keva voi keskeyttää eläkkeen maksamisen. Edellytyksenä on, että Keva on pyytänyt eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään tai eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista, mutta eläkkeensaaja ei tällaista selvitystä Kevan ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa esittänyt. Eläkkeen maksaminen keskeytetään tai maksettavaa määrää alennetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka aikana keskeyttämisen tai alentamisen syy on ilmaantunut.

Jos eläkkeensaajan kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, Keva voi lakkauttaa eläkkeen eläkkeensaajan katoamispäivään.

125 §

Eläke kertasuorituksena

Jos vanhuuseläke, perhe-eläke tai täysi työkyvyttömyyseläke on ennen 96 §:n mukaisen ensisijaisen etuuden vähentämistä pienempi kuin 20 euroa kuukaudessa, Keva voi maksaa sen kertasuorituksena. Kertasuoritus lasketaan työntekijän eläkelain 114 §:n 6 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Kun 1 momentissa tarkoitettun eläkkeen määrä on vähintään 20 euroa, mutta enintään 50 euroa kuukaudessa, Keva voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena, jos eläkkeensaajalle on ilmoitettu eläkkeen maksamisesta kertasuorituksena eikä eläkkeensaaja ole vastustanut sitä Kevan ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa.

Toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen kertasuoritus sisältää myös sen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen.

Kun työkyvyttömyyseläke maksetaan kertasuorituksena, takautuvaa eläkettä ei makseta sairausvakuutusrahastolle.

Kun eläke maksetaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn mukaisesti 117 §:ssä tarkoitettulla päätösyhdistelmällä, 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna eläkkeen määrällä tarkoitetaan päätösyhdistelmään sisältyvien eläkkeiden yhteismäärää.

126 §

Viivästyskorotus

Jos tämän lain mukaisen eläkkeen maksaminen viivästyy, Kevan on maksettava viivästynyt eläke viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus on vuotta kohden laskettuna korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna koskee myös niitä eläkkeitä, jotka Keva maksaa tämän lain 117 §:n mukaisena viimeisenä eläkelaitoksena.

Velvollisuus maksaa eläke 1 momentin mukaan korotettuna ei koske sitä osaa eläkkeestä, joka maksetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle tai Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle tämän takautumisvaatimuksen vuoksi.

Viivästyskorotusta ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,39 euroa.

127 §

Viivästyskorotuksen määräytyminen

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana työntekijä on esittänyt Kevalle vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta koskevan sellaisen selvityksen, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia ottaen huomioon myös Kevan mahdollisuudet hankkia selvitys. Viivästyskorotus lasketaan eräpäivästä saman päätöksen perusteella myöhemmin maksettavalle eläke-erälle.

Jos Kevan antamaan päätökseen on haettu muutosta, voi muutoksenhakuelin määrätä, että korotus lasketaan myöhäisemmästä ajankohdasta. Edellytyksenä on, että Keva osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen työntekijän olosuhteissa.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy eläkkeensaajasta johtuvasta syystä, Keva ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna pidemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona Keva on saanut tietää esteen lakkaamisesta.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy lain säännöksen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun sen kaltaisen yleisen esteen takia, Keva ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

128 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työu-raeläkkeen ja työnantaja on maksanut työntekijälle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitettuna sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, menetellään

kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta 1 momentissa säädetään.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 49 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 3 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Eläkettä, kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle tai sairauskassalle siltä osin kuin se on 129 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 3 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

129 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuna ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

130 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, Kevan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Jos työntekijä on saanut väliaikaisesti Kansaneläkelaitoksen maksamaa takuueläkettä takuu-eläkkeestä annetun lain (703/2010) 20 §:n 2 momentin mukaan tai eläkettä kansaneläkelain 72 §:n mukaan tai edellä mainittua eläkettä ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 8 §:n mukaista asumistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muutoksenhaun perusteella tämän lain mukainen eläke takautuvasti, Kevan on maksettava takautuva eläke Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta Kansaneläkelaitokselle siltä

osin kuin eläke vastaa määrältään Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman etuuden määrää.

Keva maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 2 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle sen vaatimuksesta myös silloin, kun Keva jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea, myöntää edunsaajalle tämän lain mukaisen perhe-eläkkeen, oikaisee 148 §:n mukaisesti aikaisemman päätöksen, tarkistaa muutoin myönnetyn eläkkeen määrän tai myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuella jatkoa.

Eläkettä ei kuitenkaan makseta Kansaneläkelaitokselle sen liikaa maksaman asumistuen korvaamiseksi, jos samalla ei makseta takautuvaa eläkettä Kansaneläkelaitoksen liikaa maksaman eläkkeen korvaamiseksi.

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, Kevan on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

131 §

Eläkkeen maksaminen kunnalle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, Kevan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoittoa tai -huoltoa tai perhehoitoa, Kevan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon tai -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

132 §

Takautumisvaatimuksen esittämissaika

Eläke maksetaan 128—131 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, sairauskassalle, sairausvakuutusrahastolle, Kansaneläkelaitokselle, työttömyyskassalle, kunnalle, kuntayhtymälle tai sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva vaatimus on tehty Kevalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

133 §

Eläkkeen maksaminen sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle suostumuksen perusteella

Keva voi eläkkeensaajan suostumuksella päättää, että tämän lain mukainen eläke maksetaan eläkkeensaajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle niin, että se käytetään eläkkeensaajan ja sellaisen henkilön huoltoon, jonka eläkkeensaaja on toimeentulotuesta annetun lain 2 §:n mukaan velvollinen huolehtimaan. Edellytyksenä on, ettei eläkkeen maksamista sen saajalle itselleen voida pitää tarkoituksenmukaisena hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa.

Esityksen etuuden maksamisesta 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle voi tehdä eläkkeensaaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii, tai kunnan asianomainen toimielin.

Eläkettä ei saa käyttää vastoin eläkkeensaajan suostumusta muuhun kuin annettavaan huoltoon sen kuukauden aikana, jolta eläke on maksettu.

134 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 129 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain (1272/2006) 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 137 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle tai sairauskassalle 128 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 1 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 2 tai 3 momentin mukaan;
- 7) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 131 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) kunnalle tai kuntayhtymälle 131 §:n 2 momentin mukaan;
- 9) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 5 momentin mukaan;
- 10) EU- ja ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 11) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 12) EU- ja ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 13) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan; sekä
- 14) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 133 §:n mukaan.

135 §

Eläkkeen siirtäminen tai panttaaminen

Tämän lain mukaista eläkettä ei saa siirtää toiselle henkilölle. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus on mitätön.

Tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

136 §

Eläkkeen vanhentuminen

Oikeus saada eläkettä vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona eläke olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkettä on maksettu enemmän kuin mihin sen saajalla on oikeus, aiheettomasti maksettu eläke on perittävä takaisin.

Keva voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä eläkkeen maksaminen ole johtunut eläkkeensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Keva voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Siltä osin kuin Keva on tämän lain 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut aiheettomasti yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä tai etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Keva antaa kuitenkin takaisinperittävistä eläkkeistä tai etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän.

Päätös aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa eläkkeen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

Aiheettomasti maksetun eläkkeen kuittaus

Keva voi periä aiheettomasti maksamansa eläkkeen myös kuittaamalla sen vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Ilman eläkkeensaajan suostumusta kulloinkin maksettavasta eläke-erästä saa vähentää enintään kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää sen jälkeen, kun eläke-erästä on ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla pidätetty veron ennakko.

Jos Keva viimeisenä eläkelaitoksena perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, 1 momentissa tarkoitettuna eläke-eränä pidetään Kevan viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

Muutoksenhaku*Muutoksen hakeminen*

Asianosainen saa hakea valittamalla muutosta Kevan tämän lain nojalla antamaan päätökseen työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta siten kuin tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään laissa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005).

Asianosainen saa hakea valittamalla muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen vakuutusosoikeudelta siten kuin tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa säädetään. Vakuutusosoikeudesta ja sen jäsenistä säädetään vakuutusosoikeuslaissa (132/2003).

Asianosaisen on toimitettava valituskirjelmä muutoksenhakuajassa Kevan tekemästä päätöksestä sekä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä Kevalle.

140 §

Valitus työntekijän eläkemaksusta

Työntekijä voi vaatia oikaisua työnantajan häneltä 168 §:n perusteella perimään eläkemaksuun. Kevan oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen haetaan muutosta kuten 139 §:ssä säädetään. Oikaisua on haettava viimeistään viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien.

141 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään

Kevan 117 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos Kevan päätös sisältyy yksityisten alojen työeläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin yksityisten alojen työeläkelaeissa säädetään. Tällöin yksityisten alojen työeläkelaitoksen on pyydettävä valituksesta Kevalta lausunto siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

142 §

Muutoksenhakuaika

Muutoksenhakuaika on 30 päivää siitä päivästä lukien, jona asianosainen on saanut tiedon Kevan tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen postitetusta päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä. Päätöksen sähköiseen tiedoksiantoon sovelletaan lakia sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa.

143 §

Päätöksen oikaisu muutoksenhaun yhteydessä

Keva tutkii, voiko se itse oikaista päätöksensä. Jos Keva hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin tässä luvussa säädetään.

Jos Keva oikaisee aikaisemman päätöksensä vain osin, sen on annettava asiasta väliaikainen päätös. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

144 §

Päätösyhdistelmän oikaisu muutoksenhaun yhteydessä

Kevan viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava Kevalle 142 §:ssä säädettyssä määräajassa. Kevan on pyydettävä valituksesta lausunto yksityisten alojen työeläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee sen hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään ainoastaan silloin, kun kysymyksessä on 119 §:ssä tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset, Keva antaa uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä luvussa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos Keva viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos kysymyksessä on 119 §:ssä tarkoitettu tilanne ja yksityisten alojen työeläkelaitos ei hyväksy valittajan vaatimuksia, Kevan on siirrettävä valitus yksityisten alojen työeläkelaitoksen päätöstä koskevalta osin työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan ja valituksen osalta menetellään siten kuin työntekijän eläkelain 9 luvussa säädetään.

Kun päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa tai vakuutusosoikeudessa tai kun on kysymys lainvoimaisen päätösyhdistelmän poistamisesta tai oikaisemisesta eläkkeensaajan eduksi, sovelletaan tämän lain säännöksiä, jollei vakuutusosoikeuslaissa toisin säädetä.

145 §

Valituksen siirto muutoksenhakuelimelle

Jos Keva ei hyväksy muutoksenhakijan vaatimuksia kaikilta osin, sen on toimitettava valituskirjelmä sekä valitusta koskeva lausuntonsa 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle. Jos valitus koskee työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöstä, Kevan on toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa mainitussa ajassa vakuutusosoikeudelle.

Jos Keva hyväksyy valituksessa esitetyt vaatimukset osin tai kokonaan sen jälkeen, kun valituskirjelmä on toimitettu muutoksenhakuelimelle, Keva voi antaa asiasta väliaikaisen päätöksen. Väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava viipymättä muutoksenhakuelimelle. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Keva voi poiketa 1 momentissa mainitusta määräajasta, jos valituksen käsittelyssä tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Jos Keva on viimeisenä eläkelaitoksena antanut päätösyhdistelmän ja Keva on pyytänyt 144 §:n 1 momentissa tarkoitetun lausunnon yksityisten alojen työeläkelaitokselta eikä se oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, Kevan on toimitettava valituskirjelmä ja siitä annetut lausunnot tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetulle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

146 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosoikeudelle annettava valitus on saapunut Kevalle tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle taikka vakuutusosoikeudelle 142 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan tästä huolimatta ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

147 §

Päätöksen täytäntöönpano

Kevan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä.

Kevan ja työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio.

148 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä, Kevan on tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen. Keva voi tällöin aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiasia käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin tässä luvussa säädetään.

149 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos Kevan tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kevan vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosoikeus voi asianosaisen tai Kevan vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista.

Jos Keva tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu kuuleminen toimitetaan tiedoksi siten kuin hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetään.

150 §

Asian uudelleen ratkaiseminen takautuvasti myönnetyn ensisijaisen etuuden tai muun eläkkeen johdosta

Jos eläkkeensaajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 96 ja 97 §:ssä tarkoitettu ensisijainen etuus tai eläke taikka 75 §:n 3 momentissa tarkoitettu eläke, Keva voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

151 §

Kevan oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Kevalla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan eläketurvan järjestämistä, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa taikka sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä tämän laatima lausunto ja muut edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömät tiedot eläkkeenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei hakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kevalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada muun eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavalta eläkelaitokselta työntekijän eläkelain 75 §:ssä tarkoitettua työeläkeotetta vastaavien tietojen antamista ja työeläkeasioiden ennakkoneuvontaa varten välttämättömät tiedot työeläkelakien mukaisesta eläketurvasta. Kevalla on oikeus saada vastaavat tiedot myös Eläketurvakeskukselta.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

152 §

Selvitys eläkkeensaajalta eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista

Keva voi eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta vaatia eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia.

153 §

Julkisen työnantajan velvollisuus antaa tietoja

Julkinen työnantaja on velvollinen ilmoittamaan Kevalle sen määräämällä tavalla vähintään neljännesvuosittain tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden nimet, henkilötunnukset, virka- ja työsuhteiden ja 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sopimusten sekä luottamustoimien alkamis- ja päättymispäivät, palkka- ja palkkiotiedot sekä palvelusaikoja ja keskeytyksiä koskevat tiedot. Lisäksi julkinen työnantaja on velvollinen antamaan Kevalle palkka- ja palkkiotiedot kalenterivuoden päättyessä jatkuvista edellä mainituista palvelussuhteista sekä muut henkilöiden eläkeoikeuteen ja jäsenyhteisöjen maksuvelvollisuuteen liittyvät tiedot. Jos julkinen työnantaja jättää ilmoittamatta Kevalle edellä tarkoitettuja tietoja tai ilmoittaa ne myöhemmin kuin 5 momentin perusteella antamissa määräyksissä

edellytetään, Kevasta annetun lain 19 §:n, valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 2 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain (68/2016) 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 1 §:n mukainen maksuosuus voidaan määrätä suoritettavaksi kohtuullisesti korotettuna, kuitenkin enintään kaksinkertaisena.

Sen lisäksi, mitä edellä 1 momentissa säädetään, julkinen työnantaja on velvollinen pyynnöstä antamaan Kevalle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle kaikki sellaiset työntekijän työskentelyä ja työolosuhteita tai muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemiseksi tai jotka muutoin ovat välttämättömiä tämän lain mukaisen tehtävien toimeenpanossa.

Pyydettäessä työnantajalta työntekijän eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja, työnantajalle saa ilman työntekijän suostumusta ilmoittaa vain ne työntekijää koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainittujen asioiden päätöksenteossa tarvittavien tietojen yksilöimiseksi.

Kevalla on oikeus tarkastaa julkisen työnantajan asiakirjoista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus.

Keva pitää rekisteriä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden eläkeoikeuteen vaikuttavista tämän pykälän ja 151 §:n perusteella saamistaan tiedoista. Kevalla on oikeus antaa määräyksiä julkiselle työnantajalle siitä, milloin ja missä muodossa tiedot ilmoitetaan Kevalle.

154 §

Tietojen maksuttomuus

Kevalla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta tiedot, jotka niillä on tämän lain mukaan oikeus saada. Jos tiedot tarvitaan tietyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava.

155 §

Työntekijän ja eläkkeenhakijan oikeus saada tietoja

Kevan on annettava työntekijälle tämän pyynnöstä hallussaan olevat työntekijän eläkeoikeutta koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muutoin voimassa, mitä julkisuuslaissa ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Kevan on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen eläkehakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla tiedot siitä, mistä hänen tietojaan voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

156 §

Julkisen työnantajan oikeus saada tietoja

Kevalla on oikeus julkisuuslaissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa julkiselle työnantajalle taloushallintoa ja eläkemaksun tarkistamista varten välttämättömät tiedot eläkkeensaajalle myönnetystä tämän lain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä. Kevalla on myös oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji sekä alkamis- ja päättymisajankohta työnantajan henkilöstöhallinnollisia järjestelyjä varten.

Tietojen antaminen viranomaisille

Kevalla on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa; sekä

2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakopidätysvelvollisuuttaan.

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Kevalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, Verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat tämän lain mukaista eläkettä saavan tai saaneen henkilön:

1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;

2) tiedot maksetuista eläkkeistä;

3) tiedot työnantajasta; ja

4) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kevalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus antaa 2 momentissa mainittuja tietoja myös poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteeseen panoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei kuitenkaan saa antaa työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka ovat tarkoitettut kuvaamaan työntekijän sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

Tietojen antaminen vapaaehtoista ryhmälisäeläketurvaa varten

Kevalla on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesätiölle työntekijöiden nimet ja osoitteet, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määrästä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut alla mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot:

1) tämän lain mukaiseen eläketurvaan liittyvän vapaaehtoisen ryhmälisäeläketurvan jatkuvaa hoitamista varten;

2) uuden ryhmälisäeläketurvan ehtojen sopimista varten, jos aikaisempi lisäeläketurva työnantajan aloitteesta lopetetaan ja korvataan vastaavanlaisella uudella lisäeläketurvalla; uuden lisäeläketurvavakuutuksen antajan on tällöin esitettävä Kevalle selvitys siitä, että uusi lisäeläketurva merkitsee aikaisemman lisäeläketurvan korvaamista uudella;

3) uuden järjestettävän lisäeläketurvan lopullisen sisällön määrittelemistä varten; edellytyksenä on kuitenkin, että henkivakuutusyhtiö, eläkekassa tai eläkesätiö on huolehtinut siitä, että lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluville työntekijöille on vakuutussopimuksen tai

eläkejärjestelyn tultua hyväksytyksi asianmukaisesti selvitetty henkivakuutusyhtiön, eläkekassan tai eläkesäätiön mahdollisuus saada tarvittavat tiedot ja ettei työntekijä nimenomaisesti ole kieltäytynyt lisäeläkejärjestelystä tai kieltänyt antamasta tietojaan.

Uuden lisäeläketurvan järjestäjää haettaessa Kevalla on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle lisäeläketurvan ja sen kustannusten määrittelemistä varten tiedot työntekijöiden työsuhteista, eläkeoikeuksista, ikä- ja sukupuolijakaumasta ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä.

160 §

Tietojen antaminen työntekijäin ryhmähenkivakuutusta varten

Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen korvaustoimintaa henkivakuutus- ja tapaturmavakuutusyhtiöiden valtuuttamana hoitavalla työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolilla, Valtiokonttorilla ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kevalta tämän lain mukaisessa palvelussuhteessa työskennelleiden, kuolleiden työntekijöiden nimet, henkilötunnukset ja kuolinpäivät, heidän edunsaajiensa nimet ja henkilötunnukset sekä muut vastaavat tiedot, joita tarvitaan ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman myöntöedellytysten täyttymistä ratkaistaessa.

161 §

Tietojen luovuttaminen eteenpäin

Sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, Kevalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa Eläketurvakeskukselta ja työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentin ja 2 momentin 2—4 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot Kansaneläkelaitokselle tai muulle sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella.

Kevalla on 1 momentissa mainittu oikeus antaa 151 §:n nojalla työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, vero- ja muulta viranomaiselta sekä muulta julkisuuslain soveltamisalaan kuuluvalla taholta saamansa tiedot ja tämän lain 153 §:n nojalla työnantajalta saamansa tiedot Eläketurvakeskukselle ja työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentin ja 2 momentin 2—4 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtiville eläkelaitoksille, joilla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella mainittujen tietojen antajilta.

Kevan on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen antamista sovittava Eläketurvakeskuksen ja asianomaisten eläkelaitosten kanssa siitä, mitä edellä tarkoitetuista tiedoista voidaan luovuttaa edelleen ja kenelle niitä voidaan edelleen luovuttaa.

162 §

Kevan vastuu tietojen eteenpäin luovutettaessa

Ennen kuin Keva luovuttaa tietoja eteenpäin, sen on varmistettava, että tietojen saajalla on lain mukaan oikeus saada luovutettavat tiedot niiden alkuperäiseltä antajalta.

Keva on vastuussa siitä, että luovutettavien tietojen sisältö vastaa tietojen antajalta saatuja tietoja.

163 §

Tietojen antaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Kevalla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa:

1) lakisääteistä sosiaalivakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on tämän tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten;

2) EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanosta huolehtivalle viranomaiselle sellaisiin tietoihin, joita sillä on tämän lain 157 §:n 1 kohdan mukaan oikeus saada;

3) tämän lain 161 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyille toimielimelle mainituissa momenteissa tarkoitettujen tietojen antamista varten;

4) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle tämän lain 159 §:ssä tarkoitettuihin ryhmäiseläketurvan hoitamista tai järjestämistä varten välttämättömiin tietoihin; ja

5) työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolille, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tai Valtiokonttorille tämän lain 160 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin.

Kevalla on lisäksi oikeus avata tekninen käyttöyhteys julkiselle työnantajalle 153 §:ssä tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi. Kevalla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys myös Eläketurvakeskukselle ja muille eläkelaitoksille tietojen antamista varten henkilölle itselleen hänen tämän lain mukaisesta eläketurvasta.

Tekninen käyttöyhteys on kuitenkin oikeus avata 161 §:n 1 ja 2 momentissa tietojen antamiseksi vain, jos tästä on 161 §:n 3 momentin mukaisesti sovittu.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

164 §

Tieto vajaavaltaiselle myönnetystä taloudellisesta tuesta

Jos Keva suorittaa vajaavaltaiselle 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua taloudellista tukea, Kevan tulee julkisuuslaissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä ilmoittaa siitä sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella vajaavaltaisella on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

165 §

Tieto kuntoutukselta Kansaneläkelaitokselle

Kevan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle 22 §:ssä tarkoitettua kuntoutustoimesta samoin kuin kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestä.

Eläketurvan rahoitus

166 §

Työnantajan eläkemaksu

Julkisten työnantajien eläkemaksuista säädetään jäsenyhteisöjen osalta Kevasta annetussa laissa, valtion osalta valtion eläketurvan rahoituksesta annetun laissa, evankelis-luterilaisen kirkon osalta evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa sekä Kansaneläkelaitoksen osalta Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä.

167 §

Tulevan ajan kustannusten jakaantuminen

Edellä 83 ja 84 §:n mukaiset tulevan ajan kustannukset jakautuvat Kevan jäsenyhteisöjen, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen kesken siten, että kukin taho vastaa siitä osasta kustannuksia kuin työntekijän sen palveluksesta saama ansio on tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä.

168 §

Työntekijän eläkemaksu

Tämän lain soveltamisalan piiriin kuuluvat työntekijät ovat velvolliset suorittamaan työntekijän eläkemaksun. Eläkemaksua suorittavat myös kansanedustajat ja valtioneuvoston jäsenet sekä sellaiset Euroopan parlamentin edustajat, joihin sovelletaan Suomesta Euroopan parlamenttiin valitun edustajan palkkiosta ja eläkkeestä annettua lakia (1184/1994).

Työntekijän eläkemaksu on työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa säädetyn eläkemaksuprosentin suuruinen osuus tämän lain 85 §:ssä tarkoitetuista eläkkeessä huomio otettavista ansioista.

169 §

Työntekijän eläkemaksun pidättäminen

Työnantaja on velvollinen pidättämään työntekijän eläkemaksun palkanmaksun yhteydessä.

Jos työntekijän eläkemaksu on ilmeisen virheen vuoksi jäänyt palkanmaksun yhteydessä pidättämättä, julkinen työnantaja voi pidättää palkanmaksun yhteydessä pidättämättä jääneen maksun enintään kahden seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

Jos työntekijälle ei palkanmaksun yhteydessä ole maksettu työntekijän eläkemaksun pidättämiseen riittävää rahapalkkaa ja hänelle kuitenkin kertyy eläketurvaa, julkinen työnantaja voi pidättää työntekijän eläkemaksun vuoden kuluessa seuraavien palkanmaksujen yhteydessä.

Julkisen työnantajan on työntekijän vaatimuksesta palautettava työntekijälle aiheettomasti pidättämänsä työntekijän eläkemaksu tai lain mukaisen työntekijän eläkemaksun ylittävä osa.

81/2016

170 §

Työntekijän eläkemaksun tilittäminen

Kevan jäsenyhteisö tilittää työntekijän eläkemaksun Kevalle. Maksu on osa jäsenyhteisön ennakkomaksua. Kevan valtuuskunta antaa tarkemmat määräykset työntekijän eläkemaksun suorittamistavasta.

Kirkon tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu tilitetään Kirkon keskusrahaston tilille Kevan määräämällä tavalla.

171 §

Työntekijän eläkemaksun vanhentuminen

Kevan on määrättävä tähän lakiin perustuva eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien.

Jos työntekijälle lisätään takautuvasti yli viisi vuotta vanhoja eläkkeeseen oikeuttavia työan-sioita, Kevan on määrättävä eläkemaksu näiden työansioiden perusteella maksettavaksi kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kyseiseen palvelussuhteeseen perustuva eläkemaksu olisi eräännytynyt maksettavaksi.

172 §

Eläkemaksun ulosottokelpoisuus

Kevan tämän lain perusteella maksettavaksi määräämä eläkemaksu viivästyskorkoineen saadaan ulosmitata ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Näiden saatavien perinnästä säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

173 §

Aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti suoritettun työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työntekijän eläkemaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin mainitun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

12 luku

Erinäiset säännökset

174 §

Kuntien eläkeneuvottelukunta

Sosiaali- ja terveysministeriössä on kunnalliseen eläketurvaan liittyvän lainsäädännön kehittämiseen liittyvien kysymysten käsittelyä varten kuntien eläkeneuvottelukunta. Neuvottelukunta toimii valmistelu-, neuvottelu- ja lausunnonantuelimenä.

Sosiaali- ja terveysministeriö määrää jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja kuusi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Neuvottelukunnan puheenjohtaja ja hänen varajäsenensä edustavat sosiaali- ja terveysministeriötä. Muista jäsenistä kolme määrätään kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja kolme kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdot-

tamista henkilöistä. Lisäksi neuvottelukuntaan nimetään yksi asiantuntijajäsen ja hänelle henkilökohtainen varajäsen Kevan ehdottamista henkilöistä.

175 §

Valtion eläkeneuvottelukunta

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valtion eläkeneuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on toimia yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) mukaisena neuvotteluelimenä, tehdä esityksiä, antaa lausuntoja sekä toimia neuvoa antavana toimielimenä eläkekysymyksissä.

Sosiaali- ja terveysministeriö määrää jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja kuusi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Neuvottelukunnan puheenjohtaja ja hänen varajäsenensä edustavat sosiaali- ja terveysministeriötä. Muista jäsenistä kolme määrätään valtiovarainministeriön ja kolme valtion virkamiesten ja työntekijöiden edustavimpien keskustason järjestöjen ehdottamista henkilöistä. Lisäksi neuvottelukuntaan nimetään yksi asiantuntijajäsen ja hänelle henkilökohtainen varajäsen Kevan ehdottamista henkilöistä.

176 §

Yhteistyö

Keva voi sopia yhteistyöstä tilastotietojen kokoamisessa ja muissa työeläkelakien toimeenpanoon ja kehittämiseen liittyvissä asioissa sekä niitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta Eläketurvakeskuksen sekä muiden eläke- ja vakuutuslaitosten kanssa.

177 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä